

Vallavalitsuse tegemistest lk 2-4
Tasub teada lk 5-7

Noorte osalus ja koostöö
Suure-Jaani kodukandipäevadest

lk 8-9
lk 10-11

Kogukonna ja kultuurielu
Spordinoppeid

lk 12-14, 16
lk 15-16

Pärimuspidu Viljandimaa Virred ja rahvarõivaste tuulutamine Põhja-Sakala vallas

3. augustil toimus Kuu-sikumäel Jaska külas Põhja-Sakala vallas XV pärimuspidu Viljandimaa Virred, kus kokku said pärimuse hoidjad ja kandjad. Sellel korral soovis ilmataat selgeks teha, kuidas rahvarõivad peavad laussajule vastu.

Tema jõupingutustest hoolimata toimus rahvarõivaste tuulutamine Inna Raua ja Tiina Jürgeni eestvedamisel, kus esitleti Halliste, Paistu, Viljandi, Suure-Jaani, Kolga-Jaani, Pilistvere, Põltsamaa, Tori ja Pärnu-Jaagupi kihelkondade rahvarõivaid. Kati-Katri Koppel innustas kohaletulnuid regilaule laulma ja pärimustantse tantsima, esinesid Löötsanoobid ja kapell Pilistvere Pillimehed. Õpitubades sai tutvuda Mulgi räti sidumise ja arhailise tikandiga ning paela punumisega. Päeva kroonisid spetsiaalselt sellele sündmusele valmistatud käsitööküpsised.

Aitäh kõigile kohaletulnutele ja kaasalööjatele!

AIRE LEVAND

Põhja-Sakala
kultuurikeskuse direktor

FOTO: MARKO REIMANN

FOTO: SANDRA URVAK

Suur tänu:

Tiina Jürgen ja Jüri Jürgen ning Jaskamõisa Pärimuskeskus
Inna Raud ja imelised rahvariiede esitlejad Kati-Katri Koppel Kai Kannistu Eesti Rahvakultuuri Keskus
Viljandimaa Oma-valitsuste Liit
Õpitubade läbiviijad Ansambel Löötsanoobid Mait Reimann ja kapell Pilistvere Pillimehed

Sandra Urvak Marko Reimann ja Aurelika Reimann Andres Linnamägi Kristjan Soomets ja MTÜ Jaska külaselts Mesiroos OÜ Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool Suure-Jaani noortekeskus Perekond Tikut Suure-Jaani kultuurimaja

Kohtumiseni juba järgmistel pärimuspidudel!

Tänukiri pühendunud vallakodanikele

Augustis avaldati tänu, tunnustati ning anti Põhja-Sakala vallavanema tänukiri:

Viktoria Jänesele – Täname ja tunnustame 50-aastase kohusetundliku töö eest meditsiiniöena Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskuses;

Kuhjavere Küla Seltsile – Täname ja tunnustame üle-eestilise kultuurisündmuse – Kuhjavere külateatrite festival – eestvedamise eest;

Inna Ausile – kauaaegse tubli töö eest Kõo raamatukogus.

Palju õnne tänukirja saajatele!
Aitäh kõige eest!

Rõõmu andmisse ja hingerahu südamesse!

Inna Aus.

FOTO: ERAKOGUST

Viktoria Jänese.

FOTO: MARKO REIMANN

Õnnitlused võttis vastu Kuhjavere külaseltsi esindajana Urve Mukk.

FOTO: MARKO REIMANN

Tänukirjaga tunnustatakse:

- 1) vallavalitsuse ja valla hallatavate asutuste töötajaid, kes on oma töös saavutanud silmapaistvaid tulemusi või kes on kohusetundlikult ja pikka aega täitnud oma tööülesandeid;
- 2) vallas tegutsevaid isikuid, seltse, ühinguid ja muid kollektiive nende tegevuse eest valla elanikkonna ühistevõtte arendamisel või nende juubelitähtpäevade puhul;
- 3) valla asutusi eriliste saavutuste või nende tegevuse juubelitähtpäevade puhul.

Põhja-Sakala Vallavolikogus

29.08.2024

- Otsustati kehtestada Põhja-Sakala valla jäätmekava aastateks 2024–2029.
- Lõpetati Põhja-Sakala valla 2024. a lisaeelarve I lugemine. Muudatusettepanekute esitamise tähtaeg on 08.09.2024.
- Muudeti Põhja-Sakala valla kaasava eelarve menetlemise korda.
- Määrati 2025. a kaasava eelarve suuruseks 20 000 eurot.
- Võeti vastu Põhja-Sakala valla külade ja kogukondade ümarlaua põhimäärus.
- Nimetati munitsipaalkoolide hoolekogudesse vallavolikogu kui kooli pidaja esindajaks abivallavanem Luule Tiirmaa.
- Muudeti Põhja-Sakala Vallavolikogu 28.03.2024 otsust nr 214 „Kinnistu enampakkumise korras võõrandamine“.
- Lõpetati maamaksumäära kehtestamise eelnõu I lugemine.
- Otsustati seada realservituut paisu kasutamiseks valla omandis oleva Kõidama külas asuva Puhkeala kinnisasja osale Kõidama külas, Olustvere tee 5a // Metsatööstuse kinnisasja igakordse omaniku kasuks.
- Volitati MTÜ-d Viljandimaa Ühistranspordikeskus korraldama avaliku liiniveo hanget Põhja-Sakala valla liinidele nr L1, L2, L3 ja L4 vedaja leidmiseks riigihanke „Avalik bussiliinivedu Viljandi maakonnas 2026–2034“ raames.
- Arupärimisele Paemurru silla kohta vastas abivallavanem Jaanus Rahula.

Info:

- Abivallavanem Luule Tiirmaa:
  - 1) tutvustas haridusvõrgu analüüsi lähteülesannet;
  - 2) valla koolide avaaktused toimuvad kolmes koolis 1. septembril ja viies koolis 2. septembril. Õpilaste ligikaudsed arvud – I klassi astujaid ca 67, gümnaasiumiastmes ca 76 õpilast ja põhikoolis õppijaid ca 779;
  - 3) hariduspreemiate kandidaate saab esitada 5. septembrini;
  - 4) Justiitsministeerium ootab kandidaate „Õiguse eest seisja“ konkursile, tähtaeg 2. september.
- Vallavanem:
  - 1) mustkatete ehitus on enamikus tehtud; kruusateede remont on lõpetamata; korduspindamised on tehtud;
  - 2) lepingud on sõlmitud Kirivere ja Olustvere kooli projekteerimiseks;
  - 3) projektile „Värvid valda“ laekus 17 taotlust, millest 14 vastas nõuetele.

Aivar Paas esitas umbusaldusavalduse vallavanem Karel Tõlbile, millele olid alla kirjutanud 6 vallavolikogu liiget: Margus Ojaste, Aivar Paas, Priit Toobal, Viive Lehtla, Silver Silm ja Jan Kraner.

Põhjuseks tuuakse asjaolu, et Karel Tõlp ei ole ametis olnud kahe aasta jooksul valla juhtimisega hakkama saanud. "Valla areng on peatunud ning pea igas valdkonnas valitseb segadus ja teadmatuse. Põhja-Sakala vald väärrib paremat."

Umbusaldusavaldusele allakirjutanud teevad ettepaneku korraldada järgmine erakorraline istung 12. septembril. Päevakorra esimene punkt on vallavanemale umbusalduse avaldamine.

HEAD MTÜ-DE JA KOGUKONDADE ESINDAJAD

9. SEPTEMBRIL KELL 17.30 VALLAMAJA 2. KORRUSE SAALIS (LEMBITU PST 42, SUURE-JAANI) PÕHJA-SAKALA VALLA KÜLADE JA KOGUKONDADE ÜMARLAUD

Päevakord:

1. "Värvid valda", välissuhted ja vallainfo – vallavanem Karel Tõlp.
2. Spordirajatised ja Lehola-Lembitu mängud – spordispetsialist Raivo Nõmm.
3. Arengukava muudatusettepanekute arutelu.
4. Jooksvad küsimused.

Põhja-Sakala Vallavalitsuses

07.08.2024

Sotsiaalküsimustes:

- vallavalitsus isiku eestkostjana volitab lastekaitse spetsialiste Eva Kikast ja Maarja Palu esindama eestkostetavat kuni tema täisealiseks saamiseni igasugusel asjaajamisel ja kõikide õigustoimingute ning tehingute tegemisel;
- otsustati määrata isikule hooldaja ja maksta hooldamise eest hooldajatoetust 40 eurot kuus perioodil 01.08.2024 kuni 31.07.2029;
- otsustati hüvitada valla eelarvest isiku üldhooldusteenu hoolduskulu vastavalt hooldekodu kehtestatud hoolduskulu komponendile, kuid mitte rohkem kui vallavalitsuse poolt kehtestatud hoolduskulude piirmäär; üldhooldusteenu kohamaksu puudujääva osa ja lisakulud tasub vallavalitsus vastavalt teenuseosutaja poolt esitatud arvele.
- otsustati hüvitada valla eelarvest isiku üldhooldusteenu hoolduskulu vastavalt hooldekodu kehtestatud hoolduskulu komponendile, kuid mitte rohkem kui vallavalitsuse poolt kehtestatud hoolduskulude piirmäär; üldhooldusteenu kohamaksu puudujääva osa ja lisakulud tasuvad seadusjärgsed ülalpidajad vastavalt teenuseosutaja poolt esitatud arvele.
- otsustati lõpetada eluruumi tagamise teenuse osutamine ning teenuse raames isikuga sõlmitud sotsiaalelamispinna kasutamise leping.
- otsustati jätta rahuldumata isiku avaldus valla eelarvest täiendava sotsiaaltoetuse maksmiseks.

Haridus-, kultuuri- ja spordiküsimustes:

- otsustati maksta tegevusrealit Huviharidus toetust 10 lapse huviharidusega seotud kulude katteks kokku 1535,95 eurot;
- otsustati rahuldada esitatud kaasfinantseerimise toetuse taotlus ja maksta eelarve tegevusalalt 0810902 Seltsitegevus (eelarvekonto 450000) kaasfinantseerimise toetust MTÜle Kuhjavere Küla Selts 200 eurot KOP-ist rahastuse saanud projekti „XX Kuhjavere külateatrite festival“ korraldamiskulude omaosaluse osaliseks katteks.

Majandusküsimustes:

- otsustati määrata ja muuta 26 vallas asuva bussipeatuse kohanimedid;
- otsustati seada sundvaldus Põhja-Sakala valla kasuks Ängi külas asuva Põhjaka–Undisaare tee nr 7590016 avalikuks kasutamiseks Ängi küla, Sepa tee kinnistule (katastritunnus 61501:001:0280) Põhjaka–Undisaare tee lõik km 2,515–3,033 (518 m) osas;
- otsustati avalikustada sundvalduse seadmise eelnõu nr 2-4/18 Kobruvere külas asuva Pärdi–Liivaku tee nr 8700015 lõigu km 0,740–1,327 avalikuks kasutamiseks Tõnuri ja Pulli kinnisasja omanikele, kellel on õigus nelja nädala jooksul teate kättesaamisest arvates esitada sundvalduse seadjale oma arvamus;
- otsustati lubada OÜ-l Eesti Hõövelliist (10106065) Suure-Jaani linnas siseneda järgmiste liiklusmärkide mõjualasse: C-kategooria mootorsõiduki, traktori ja liikurmasina liikluse keeld, liiklusmärk 313a „Veauto sõidu keeld“ kahe mootorsõidukiga kuni 31.12.2025 kaubaveol Ruusi tee ja Sürgavere tehaste vahel läbi Suure-Jaani kesklinna, Tallinna ja Pärnu tänavate;
- muudeti Põhja-Sakala Vallavalitsuse 09.07.2024 korralduse nr 2-3/444 „Katastriüksuste piiride muutmisel tekkivatele katastriüksustele koha-aadresside ja sihtotstarvete määramine“ punkti 2 alapunkti 2.1 uues sõnastuses;
- väikehankel „Detailplaneeringu ja KSH eelhinnangu koostamine Suure-Jaani linnas Tallinna tn 24 katastriüksusel ja selle lähialal“ tunnistada edukaks AB Artes Terrae OÜ (12978320) pakkumus maksumusega 17 750 eurot, millele lisandub käibemaks 22%, kogumaksumus 21 6550 eurot; sõlmida leping Artes Terrae OÜ-ga riigihanke alusdokumentides sätestatud tingimustel ja edukaks tunnustatud pakkumuses esitatud andmete alusel;
- majandusosakonnal väljastada ehitusluba Reegoldi külas Lillese kinnistul elamu lammutamiseks.

Muudes küsimustes:

- arutati ja otsustati saata ümarlaudadele arutamiseks eelnõud:
  - 1-4/380 Põhja-Sakala valla külade ja kogukondade ümarlaua põhimäärus;
  - 1-4/381 Põhja-Sakala valla seniorite ümarlaua põhimäärus.

12.08.2024

Haridus-, kultuuri- ja spordiküsimustes:

- otsustati maksta tegevusrealit Huviharidus toetust 3 lapse huviharidusega seotud kulude katteks kokku 600 eurot;
- otsustati sõlmida MTÜga Tenniseklubi Fellin huvihariduse toetamise leping juuli- ja augustikuuks;
- arutati Suure-Jaani Kooli, Suure-Jaani Gümnaasiumi ja Kirivere Kooli lisarahastuse taotlusi.

Majandusküsimustes:

- otsustati anda projekteerimistingimused Reegoldi külas Reineri kinnistule elamu ja abihoonete püstitamise ehitusprojekti koostamiseks;
- majandusosakonnal väljastada ehitusluba Vastemõisa külas Posti kinnistule juurdepääsutee rajamiseks;
- kooskõlastati puurkaevu rajamise asukoht Jälevere küla, Vassili;
- otsustati sõlmida üürileping Tipu tn 9 korteri 8 üürimiseks 1 aastaks;
- otsustati avalikustada korralduse eelnõu nr 2-4/19, millega määratakse Tipu külas asuvale metsateele kohanimi Külustuskeskuse tee ja teeregistri number 6152202.

Muudes küsimustes:

- anti seisukoht eelnõu nr 1-4/347 Põhja-Sakala valla jäätmekava 2024–2029 muudatusettepanekutele;
- otsustati võtta tagasi eelnõu nr 1-4/329 Välireklaami paigaldamise eeskiri;
- esitati muudatusettepanekud eelnõusse 1-4/377 Põhja-Sakala Vallavolikogu 30.06.2022 nr määruse 22 „Põhja-Sakala valla kaasava eelarve menetlemise kord“ muutmine;
- otsustati saata volikogule eelnõud:
  - 1-4/382 Munitsipaalkoolide hoolekogudesse esindaja nimetamine;
  - 1-4/383 Põhja-Sakala Vallavolikogu 28.03.2024 otsuse nr 214 „Kinnistu enampakkumise korras võõrandamine“ muutmine;
  - arutati volikogu eelnõud 1-4/384 Maamaksumäära kehtestamine, arutelu jätkatakse 15.08 istungil.

Info:

- 1) hoonestusõiguse tasud; 2) ettevõtluspäeva korraldamine.

15.08.2024

Sotsiaalküsimustes:

- otsustati lõpetada kahele perekonnale nende avalduse alusel eluruumi tagamise teenuse osutamine ning teenuse raames sõlmitud sotsiaalelamispinna kasutamise lepingud.

Haridus-, kultuuri- ja spordiküsimustes:

- anti nõusolek avaliku ürituse teates esitatud tingimustel avalike ürituste pidamiseks:
  - 1) avaliku ürituse korraldaja MTÜ Sürgavere Küla Selts; Sürgavere Kodukandipäev 2024 Sürgavere tee 9 ümbruses 14.09.2024 kell 12–15.09.2024 kell 01;
  - 2) avaliku ürituse korraldaja Põhja-Sakala Kultuuri-keskus, OleLukoe laagri talent show Suure-Jaani lauluväljakul 17.08.2024 kell 17–18;
- otsustati maksta tegevusrealit Huviharidus toetust viie lapse huviharidusega seotud kulude katteks kokku 1149 eurot;
- otsustati rahuldada esitatud taotlus ja maksta eelarve tegevusalalt 0810902 Seltsitegevus kaasfinantseerimise toetust spordiklubile Tääksi 2079 eurot Erasmus+ programmist rahastuse saanud projekti „Tääksi spordiklubi noored hangivad kogemusi Saksamaal 20.10.–31.10.2024“ noorte majutumise ja transpordiga seotud omaosaluse osaliseks katteks.

Majandusküsimustes:

- kinnitati hinnapäringute protokollid:
  - 1) kriisilukorra generaatori järelehaagise parim pakkuja on OÜ BRENTX (10711570), pakkumuse kogumaksumus 2347,10 eurot (s.h KM);
  - 2) Suure-Jaani Noortekeskuse terrassi remonditööde parim pakkuja on OÜ Greenwing (11176819), pakkumuse kogumaksumus 5036,16 eurot (s.h KM);
- kinnitati Põhja-Sakala valla teede ja tänavate tolmuvabade katete ehitusel Verston OÜ teostatud lisatöö Väljaotsa-Mähkküla teel (nõva kaev ja äravedu) maksumusega 2880 eurot (lisandub KM);
- otsustati seada tähtajatu ja tasuta sundvaldus Enefit AS-i kasuks tehnoarajatise ehitamiseks ja talumiseks Kõo külas Arturi kinnistu osale;
- otsustati määrata Paaksima külas Taki katastriüksuse jagamisel moodustatavatele uutele katastriüksustele koha-

Põhja-Sakala Vallavalitsuses

aadress ja sihtotstarve;

- majandusosakonnal väljastada ehitusluba Reegoldi külas Alt-Kure kinnistule suurkaevu rajamiseks.

Muudes küsimustes:

- otsustati saata volikogu menetlusse eelnõud:

1-4/380 Põhja-Sakala valla külade ja kogukondade ümarlaua põhimäärus;

1-4/381 Põhja-Sakala valla seniorite ümarlaua põhimäärus;

1-4/384 Maamaksumäära kehtestamine 2025. a;

1-4/387 Põhja-Sakala valla 2024. a lisaeeelarve;

- otsustati saata eelarve- ja majanduskomisjonile seisukoha andmiseks eelnõu 1-4/386 Realservituudi seadmine, Kõidama Puhkeala;

- arutati Põhja-Sakala valla arengukava 2023–2030 muudatustepepanekuid;

- tutvuti eelnõuga 1-4/385 Põhja-Sakala Vallavolikogu alatise haridus- ja kultuurikomisjoni koosseisu muutmine.

21.08.2024

Sotsiaalküsimustes:

- otsustati võimaldada isikule eluruumi tagamise teenuse raames sotsiaaleluruumi kasutamine Võhma linnas ja vormistada teenusleping kuni 12.08.2025;

- otsustati määrata isikule hooldaja ja maksta hooldamise eest hooldajatoetust 40 eurot kuus kuni 31.08.2027.

Haridus-, kultuuri- ja spordiküsimustes:

- kinnitati Põhja-Sakala Raamatukogu haruraamatukogude ja teeninduspunktide lahtiolekuajad alates 2. septembrist 2024. Muutuvad Kõo, Kõpu ja Vastemõisa raamatukogude lahtiolekuajad.

Majandusküsimustes:

- kooskõlastati suurkaevu rajamise asukoht Punaküla, Puna-Ärikoha;

- otsustati määrata programmi „Värvid valda“ 2024. a toetused 14 taotlejale. Toetuse väljamaksmise tingimuseks on tööde teostamine programmi lõpptähtajaks 30. september 2024 (k.a). Tööde valmimise järgselt teeb komisjon paikaatluse. Jätta rahuldumata 3 toetuse taotlust, mis ei vasta programmi nõuetele;

- otsustati avalikustada kohanime määramise eelnõu nr 2-4/20, millega määratakse Loopre külas asuvale teele kohanime Üunapuu tee ja teeregistri number 6151016. Kõnealusele teele juurdepääsu ja avaliku kasutusega seotud maaomanikel on õigus 15 päeva jooksul nimetatud teate kättesaamisest esitada kirjalik arvamus;

- otsustati avalikustada kohanime määramise eelnõu nr 2-4/21, millega määratakse Pilstivere külas asuvale teele kohanime Muga tee ja teeregistri number 6151017. Kõnealusele teele juurdepääsu ja avaliku kasutusega seotud maaomanikel on õigus 15 päeva jooksul nimetatud teate kättesaamisest esitada kirjalik arvamus.

Muudes küsimustes:

- anti nõusolek avaliku ürituse teates esitatud tingimustel avalike ürituste pidamiseks:

1) Vastemõisa laot 08.09.2024 kell 10–16 Vastemõisa rahvamaja territooriumil; avaliku ürituse pidamisega kaasnev õigus liikluskorralduse muutmiseks: 08.09.2024 kell 10–16 kehtestada riigiteel nr 24124 Viljandi – Suure-Jaani km 9,8–10,6 astmeline kiiruspiirang kuni 30 km/h vastavalt Transpordiameti poolt kooskõlastatud liikluskorralduse skeemile;

2) Kõpu triatlon 31.08.2024 kell 12–16 Kõpu alevikus, Kõpu järve ääres, alevikus oleval kergliiklusteel ja ümberkaudsetel avalikel vallateedel;

- kuulati selgitusi volikogu eelnõule 1-4/387 Põhja-Sakala valla 2024. aasta lisaeeelarve;

- arutati ja otsustati suunata volikogule menetlemiseks eelnõu 1-4/388 Volituste andmine avaliku liiniveo korraldamise hanke läbiviimiseks.

Lisaks:

- arutati haridusvõrgu analüüsi lähteülesannet;

- arutati taotlust 17.10.2024 toimuva üle-eestilise noorte-konverentsi Lahe Koolipäev transpordikulude katmiseks.

28.08.2024

Sotsiaalküsimustes:

- otsustati eraldada isikule eluruumi tagamise teenuse raames sotsiaaleluruumi Võhma linnas ja vormistada teenusleping alates 13.09.2024 kuni 13.09.2025;

- otsustati lõpetada isikule eluruumi tagamise teenuse osutamine ning teenuse raames sõlmitud sotsiaalelamispinna kasutamise leping;

- otsustati hüvitada valla eelarvest isiku üldhooldusteenuse hoolduskulu vastavalt hooldekodu kehtestatud hoolduskulu komponendile; üldhooldusteenuse kohamaksu puudujääva osa ja lisakulud tasuvad seadusjärgsed ülalpidajad vastavalt teenuseosutaja pool esitatud arvele.

Haridus-, kultuuri- ja spordiküsimustes:

- kinnitati Suure-Jaani lasteaia Sipsik struktuur;

- otsustati maksta tegevusrealt Huviharidus kahe lapse huvitegevusega seotud kulude katteks kokku 176,85 eurot;

- moodustati Põhja-Sakala valla 2024. a hariduspreemiate määramiseks komisjon koosseisus: vallavolikogu haridus- ja kultuurikomisjoni esimees Jüri Hansen; vallavolikogu sotsiaalkomisjoni esimees Eve Soopa; vallavolikogu eelarve- ja majanduskomisjoni esimees Andrus Keerd; vallavolikogu haridus- ja kultuurikomisjoni liige Siiri Kruise; abivallavanem Luule Tiirmaa; haridus- ja kultuurispetsialist Tiina Sünter; vallasekretär Veronika Ling.

Komisjoni volitused kehtivad kuni preemiate üleandmiseni.

Majandusküsimustes:

- otsustati nõustuda Loopre külas asuva Kerdometsa katastriüksuse jagamisega ja määrata jagamisel moodustata- vatele uutele katastriüksustele koha-aadress ja sihtotstarve;

- otsustati seada valla kasuks isiklik kasutusõigus etteantud tingimustel eraomandis oleva kinnisasja koormamiseks vastavalt isikliku kasutusõiguse ala asendiplaanile, mis on kantud piiratud asjaõiguste infosüsteemi (PARI) ID 343984;

- kiideti heaks hajaasustuse programmist toetuse saaja projekti aruanne koos täitmise eelarvega;

- kinnitati vallale kuuluvate korteriomandite koos võõrandamiseks läbi viidud elektroonilise enampakkumise nr 215899147 tulemus. Tunnistati nurjunuks pakkumiste puudumise tõttu Sürgavere külas Õpetajate katastriüksusel asuvas 4 korteriga korterelamus asuvate korteriomandite enampakkumine. Otsustati viia läbi uus elektrooniline enampakkumine (Osta.ee) korteriomandite koos võõrandamiseks alghinnaga 13 500 eurot (Põhja-Sakala Vallavolikogu 25.04.2024 otsuse nr 216 punkt 5.1).

- kinnitati vallale kuuluva kinnistu võõrandamiseks läbi viidud elektroonilise enampakkumise nr 215898034 tulemus. Tunnistati nurjunuks pakkumiste puudumise tõttu Kirivere külas Saaremetsa kinnistu enampakkumine. Otsustati viia läbi uus elektrooniline enampakkumine (Osta.ee) katastriüksuse võõrandamiseks alghinnaga 7200 eurot (Põhja-Sakala Vallavolikogu 14.05.2024 otsuse nr 224 punkt 5.1).

- otsustati anda Lahmuse küla Võidusaare kinnistule abihoone laiendamise ehitusprojekti koostamiseks vajalikud projekteerimistingimused.

- otsustati anda Reegoldi külas Lillese kinnistule elamu püstitamiseks ehitusprojekti koostamiseks vajalikud projekteerimistingimused.

- majandusosakonnal väljastada: 1) ehitusluba Suure-Jaani linnas Jaama tn 22 kinnistul asuva elamu laiendamiseks ja kompleksseks rekonstrueerimiseks; 2) ehitusteatis Suure-Jaani linnas Jaama tn 22 kinnistul asuva sauna kompleksseks rekonstrueerimiseks; 3) ehitusluba Jälevere külas Vassili kinnistule suurkaevu rajamiseks; 4) ehitusluba Epra külas Vana-Anni kinnistule suurkaevu rajamiseks; 5) ehitusluba Võivaku külas Nõlvaku kinnistule suurkaevu rajamiseks; 6) ehitusluba Suure-Jaani linnas Nigula tn 20 kinnistule laohoone püstitamiseks.

Muudes küsimustes:

- tutvuti pakkumuste hindamise protokolliga. Sotsiaaltranspordi teenuse osutamiseks korraldatud hinnapäringule laekus üks pakkumus; tunnistada edukaks TarKal Trans OÜ (14555824) pakkumus maksumusega 0,90 eurot/km (KMS § 16 lg 1 p7 maksuvaba käive). Kiideti tulemus heaks ja anti nõusolek lepingu sõlmimiseks;

- Suure-Jaani Baptisti koguduse 100. aastapäev: otsustati toetada eelarverealet 550040 (esindus- ja vastuvõtukulud) 300 euroga tähtpäeva puhul.

Info:

- Abivallavanema L. Tiirmaa info: 1) Justiitsministeerium ootab kandidaate „Õiguse eest seisja“ konkursile hiljemalt 02.09.2024; 2) õppeaasta avaaktused; kooliteed alustavad 1. klassis 67 ja 10. klassis 28 õpilast; 3) tugispetsialistide palgavahendid.

- Vallavanema info: 28.08 oli arengukava ülevaatamise komisjoni koosolek; muudatusettepanekud vormistatud eraldi tabelina; vallavalitsus peaks järgmisel istungil arengukava arutamisel kaks ettepanekut tagasi võtma (Sürgavere pargi dendroloogia ja Paala rahvamaja tegevuse ümberkorraldus).

- Arendus- ja hankespetsialisti info: ettevõtluspäev 08.10; kahe ettevõtte (Mangeni PM ja VinCom) külastus + loengud ja töötuba Olustveres. Registreerida saab kuni 10.09.

- Järgmine vallavalitsuse istung 03.09.2024 kell 9.

Üleskutse kogukondadele: Tule ja löö kaasa!

Kogukondade ümarlaud on koos käinud vahelduva eduga pea 20 aastat. Selle liikmeteks on valla kogukondade vabatahtlikud, sãrasilmsed inimesed, kellel soov panustada valla arengusse, tutvuda teiste omavalitsuste kogukondadega ja vahetada infot, laiendada oma teadmist kogu valla tegemistest.

Mitmed omavalitsuse ametnikud on käinud tutvustamas oma valdkonna tegemisi, on see siis sotsiaal- või kultuurivaldkond või ka uuenenud reeglid prügimajanduses. Suur abi oli koostumisele päästetõetajatega, et läbi mõelda ja koostada oma kogukonna kriisiplaan. Oleme korraldanud õppereise, et näha ja kuulda, kuidas teised toimetavad, ning koguda mõtteid ja ideid oma kogukonna arendamiseks. Kui algusaastatel saime vallavalitsuselt peamiselt infot valla tegemistest, siis nüüd oleme eesmärgiks seadnud tõhustada koostööd vallavalitsuse ja volikoguga. Soovime toimetada nii, et enne suuremate muudatuste seadmist saaksime ümarlual teemasid arutada ja teha oma ettepanekuid. Volikogu kinnitas 29. augusti istungil Põhja-Sakala valla külade ja kogukondade ümarlaua põhimääruse, mis annab meile tõhusama ja seadusliku aluse tegutsemiseks.

Kutsume üles kõiki kogukondi meiega liituma, vaid nii on meie ettepanekutel ja tegemistel suurem kaal ja mõju. Külad ja kogukonnad, kes seni pole ümarlual osalenud, kuid tunnevad huvi ja soovi kaasa lüüa, tulge septembrikuisele ümarlauale ning andke oma osalussoovist teada. Samuti ootame tagasi kõiki, kelle osalemine on ajutiselt katkenud – andke julgelt märku oma soovist osaleda ja tulge kohale! Ühisel panustamisel loome tugevama kogukonna!

MAIE ARBA

ümarlaua esimehe asetäitja

Spordivaldkonna mõttekoda: uued ideed ja koostöö jätkub

Põhja-Sakala vallavalitsus tänab 14. augusti õhtul spordivaldkonna mõttekojas osalenuid!

Vallavalitsuse kutsel kokkutulnud osalesid mitme tunni vältel rühmiti aruteludes, millest settis mitmeidki häid mõtteid, tunnustust olevale ja ootusi tulevale.

Lisaks oli juttu valdkondliku info leidmisest ja jagamisest, huvihariduse registrist, uuel aastal taasalgavatest Leholo-Lembitu mängudest jm.

Kokkusaamise lõpuks avaldasid mõttekojas osalenud hääletades oma arvamust selle osas, kas valla sporditöö võiks jääda Tervisekoja juurde ka siis, kui see sihtasutuseks saab. Tulemus näitas, et enam kohalolijaid oli selle poolt, et spordikorraldus sihtasutusse kaasa anda.

FOTOD: MARKO REIMANN

Sporditeemalisi mõtteid ja infot jagub ka septembrisse. Uuesti kohtutakse 18. septembril kell 17.30 Suure-Jaani kultuurimajas.

Põhja-Sakala vallavalitsus maksab ranitsatoetust

Esmakordselt kooli mineva lapse toetus summas **150 eurot** makstakse lapsevanemale, eestkostjale või lapse hooldajale tingimusel, et vähemalt üks vanematest ja laps on rahvastikuregistri andmetel valla elanikud ning nad elavad ühel aadressil.

Taotluse vormi leiata iseteeninduskeskkonnast SPOKU.

Toetuse saamiseks palume lapsevanemal või lapse

seaduslikul esindajal esitada vallavalitsusele kirjalik taotlus aadressil Lembitu pst 42, Suure-Jaani linn, 71502 PõhjaSakala vald või e-posti teel aadressil info@pohja-sakala.ee.

Ranitsatoetuse avaldusi saab esitada ajavahemikul 1.–30. september. Antud ajavahemik tuleneb kooli minevate laste nimede kandmisest ja kinnitamisest hariduse infosüsteemis 10. septembriks.

Pilt on illustratiivne.

FOTO: THE BLUE DIAMOND GALLERY

Toetame noori õpetajaid ja tugispetsialiste

Põhja-Sakala vald pakub tuge noortele õpetajatele ja tugispetsialistidele, kes alustavad oma karjääri haridusvaldkonnas. Toetuse eesmärk on väärtustada üldhariduskoolide, huvikoolide ja lasteasutuste õpetajaid ja spetsialiste nagu logopeedid, eripedagoogid,

koolipsühholoogid ja sotsiaalpedagoogid.

Toetust saavad taotleda kuni 30-aastased spetsialistid, kes töötavad Põhja-Sakala valla haridusasutuses ja vastavad ametikohale kehtestatud tingimustele ning ei ole töötanud viimase 12 kuu jooksul Põhja-Sakala

vallas toetusõiguslikul ametikohal.

Taotluse esitamiseks on aega kaks kuud pärast toetuse saamise õiguse tekkimist, ja toetuse saaja kohustub töötama ametikohal vähemalt neli aastat. Toetust makstakse 24 kuu jooksul summas 300 eurot kuus,

kuid osajaga töö korral proportsionaalselt vähendatuna vastavalt isiku koormusele.

Loe täpsemalt toetusviimastest: Kõrgharidusega noorele õpetajale ja tugispetsialistile toetuse taotlemise, maksmise ja tagasinõudmise kord.

Saame tuttavaks

Brigitta Allemann, kultuuritöötaja Suure-Jaani piirkonnas

Alates 22. augustist on Suure-Jaani piirkonnas kultuuritöötajana teie teenistuses Brigitta Allemann. Võtke temaga ühendust telefonil 5901 4875 või saatke e-kiri aadressil brigitta@suure-jaani.ee.

FOTO: ERAKOGUST

Olen üles kasvanud Suure-Jaanist mitte kaugel asuvas Türi valla külas. Olen lõpetanud Räpina Aianduskooli floristika eriala. Floristina olen töötanud mitmetel üritustel nagu pulmad, vastuvõttud, aktused. Need on viinud mind sündmuste korraldamise telgitagustesse. Ürituste korraldamine on mind alati paelunud. Mulle meeldib, kuidas ideest ja väikestest detailidest saab kokku panna sündmuse, mis pakub inimestele emotsiooni.

Minu jaoks on oluline, et ka väiksemates kohtades oleks kultuur kättesaadav nii suurtele kui väikestele, mispärast ongi mulle silma jäänud ka Suure-Jaani. Siin alati midagi toimub, kas siis suurelt või väikeselt. Loodan, et suudan Suure-Jaani rahvani tuua veel meelde jäävaid emotsioone näidendite, kontsertide või hoopis mõne ägeda õpitoa kaudu.

Mart Parik, kultuuritöötaja Vastemõisa ja Kõpu piirkonnas

FOTO: ERAKOGUST

Alates 26. augustist töötab Vastemõisa ja Kõpu piirkonnas kultuuritöötajana Mart Parik. Tema poole saate pöörduda telefonil 5627 1134 või saata e-kiri aadressil mart.parik@suure-jaani.ee.

Olen sündinud Võhma linnas, mu vanemad olid seal õpetajad. Aga minu päris juured on

mõnikümme kilomeetrit eemal, Parika rabade ja järvede vahel, Parika külas, Parika talus. Üles kasvanud olen ma hoopis lõuna pool, mitte küll palju – toonases Pärsti vallas, Heimtali küla lähistel. Mu vanemad olid ka seal õpetajad. Hilisem elu- ja karjääririte viis mind erinevatesse linnadesse ja riikidesse. Pikem peatuspaik oli Tallinnas.

Olen isa kolmele noorukile, lapsed ei saa ju nende kohta enam öelda. Vanim neist on nüüd Viljandi Kultuuriakadeemias minu kaasteeline, keskmine alustab õpinguid Viljandi Gümnaasiumis ja noorimal on veel mõned aastad armuaega Viljandi Paalalinna koolis. Seal koolis olen tegev ka hoolikogu juhatajana. Tegelikult olen ma eelnevad tööaastad toimetanud hoopis teises valdkonnas, aga eelmainitud õpingud kultuuriakadeemias on aidanud kinnitada, et kultuurivaldkond on kõige südamelähedasem. Nimelt õpin Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias, neljandal kursusel, pärandtehnoloogilist metallitööd.

Olen tegelenud erinevate spordialadega, välja võiks ehk tuua käsipalli ja saalihoki. Saalihokis olen olnud Rapla maakonna meister ja karikavõitja. Nii et võib öelda, et olen meeskonnamängija. Veel meeldib mulle veeta aega värskes õhus, matkates, koeraga jalutades, kas või kasvuhoones rohides või mootorrattaga sõites. Usun et mul on, mida endaga kaasa tuua ja Põhja-Sakala valla inimestega jagada, et nende elu rikastada.

Põhja-Sakala raamatukogude uued lahtiolekuajad alates 2. septembrist

Põhja-Sakala Vallavalitsus kinnitas 21. augustil 2024 uued lahtiolekuajad Põhja-Sakala Raamatukogu haruraamatukogudele ja teeninduspunktidele. Alates 2. septembrist 2024 jõustuvad muudatused, mis puudutavad Kõo, Kõpu ja Vastemõisa raamatukogude lahtiolekuage.

Kõo haruraamatukogu on avatud:

esmaspäeval, kolmapäeval, reedel kell 9.00–16.00; teisipäeval, neljapäeval kell 11.00–18.00;

Pilistvere teeninduspunkt reedel kell 9.00–12.00;

Koksvere teeninduspunkt neljapäeval kell 9.00–11.00; perioodil 01.06–31.08 kuu 2. ja 4. neljapäeval.

Kõpu haruraamatukogu on avatud:

perioodil 01.09–31.05: esmaspäeval, neljapäeval kell 8.00–16.00; teisipäeval kell 13.00–18.00;

kolmapäeval kell 7.30–17.00; neljapäeval kell 8.00–16.00; lõuna 12.30–13.00;

perioodil 01.06–31.08:

esmaspäeval, kolmapäeval, neljapäeval kell 9.00–12.30, 13.00–16.00; teisipäeval kell 13.00–16.00.

Vastemõisa haruraamatukogu on avatud:

esmaspäeval, teisipäeval, neljapäeval kell 10.00–17.00; kolmapäeval kell 12.00–19.30; reedel kell 10.00–14.00.

Muutused on suunatud raamatukoguteenuste paremaks kättesaadavuseks ja kogukonna vajaduste arvestamiseks. Ootame kõiki lugemishuvilisi tutvuma uute lahtiolekuagega ja kasutama aktiivselt raamatukogude teenuseid!

Kohtumiseni raamatukogus!

Piltuudised

FOTO: MARKO REIMANN

Vallas käis külas Ungari sõprusvalla Iszkaszentgyörgy delegatsioon. Tutvuti Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooliga, külastati vallamaja ning saadi ülevaade meie valla numbritest ja põhitegevusaladest. Delegatsioon viibis Eestis nädal aega, põhiliselt toimetati Kõpu piirkonnas, kuna nii Ungari vallavanem kui vallavalitsuse ametnik osalesid otsustajatena samal ajal Kõpus toimuva rahvusvahelise noorte osalusprojekti tegevustes.

Põhja-Sakala valla mees Meelis Reinart pälvis 2024. aasta parima metsamajandaja tiitli ja võitis ka Maalehe lugejate südamed, tänu oma pühendunud tööle ja hoolivale suhtumisele metsa. Palju õnne tunnustuse ja tiitli puhul!

FOTO: MARKO REIMANN

Suure-Jaani päästekomando tuletorjurd koos Viljandi ametivendadega käisid 28. augustil Vastemõisas tutvumas uue tööriistaga – 32 meetri kõrgusele tõusva redelkustutiga.

FOTO: ERLIND ŠTAUB

Maailmakoristuspäev juhhib tähelepanu e-sigareti kahjulikule keskkonnamõjule

Maailmakoristuspäev toimub tänäva seitsmendat korda 20. septembril ning sel aastal esimest korda ÜRO ametliku kalendripäevana. Lisaks koristamisele pööratakse Eestis erilist tähelepanu elektroonilise sigareti ehk veibi kahjulikule keskkonnamõjule.

Mullu võttis kodanikualgatusel osa ligi 56 000 eestlast ja 19 miljonit inimest üle ilma. "Oleme kaasanud inimesi lasteaiast ülikoolini, ettevõtteid ja kogukondi. Maailmakoristuspäev on eelkõige ennetustöö," märgib Eesti Maailmakoristuse eestvedaja Elike Saviorg. Eesti kõige aktiivsem koristaja on õpilane – suisa 92% Eesti koristajatest olid mullu lapsed ja noored.

Viimastel aastatel on üha kasvanud ühekordsete elektrooniliste sigarettide kahjulik mõju. "Ühekordne e-sigaret on Eestis täna väga suur probleem. Algselt suitsetamisest loobumise lihtsustamise egiidi all

müüdnud toode on leidnud hulgaliselt tarbijaid ka inimeste hulgas, kes varem tubakatooteid ei tarvitanud. Eriti suur on tarbijaskond noorte naiste ning laste hulgas," tõdeb Saviorg.

2021. aasta Tervisearengu Instituudi uuringu järgi oli Eesti noorte hulgas vaieldamatult kõige populaarsem tubakatoode e-sigaret. Uuringust selgus, et viimase nelja nädala jooksul oli seda tarvitanud 30% 14–15-aastastest ning 48% 16–18-aastastest õpilastest. Täna populaarsuse juures on veipijate hulk ilmselt kasvutrendis.

"Lisaks tervisekahjule on ühekordne elektrooniline sigarett ka jäätmena ütlemlata problemaatiline. Tänu oma tugevale kestale laguneb veip looduses küll aeglaselt ning tihti jõutakse see enne ära koristada, kui liitiumioonaku kurja teema hakkab, ent leostuda võivate ainete hulk on muljetavaldav ning mürgine," selgitab Maailmakoristus Eesti eestvedaja.

Ta lisab, et taaskasutuse vaates on toote käitlemine töömahukas, sest ühekordne veip ei ole avatav, küll aga on liitiumioonakus kasutatavad materjalid väärtuslikud: "Ametlikult müüdnud kogusest suudetakse kokku korjata vaid umbes viis protsenti! Seda nii vähese teadlikkuse, kuid kindlasti ka keerulise tagastusprotsessi tõttu."

Kasutatud veipe võetakse vastu jäätmejaamas, väikeelektronika kogumispunktides ning neid müüvates kauplustes. "Kuna aga tarbija jaoks lihtsat kogumise viisi ei ole, lõpetab 95% veipidest prügikasti või looduses. Lisaks tarbimisest loobumisele aitaks probleemi ulatust kindlasti vähendada ühekordse toote vältimine ning selle väljajahetamine korduvalt kasutatava toote vastu," nendib Saviorg. Ta lisab, et kasutatud ühekordsed e-sigaretid tuleb utiliseerida kas lähimasse vastuvõtupunkti või selle puudumisel viia need toidupoe või mõne muu kaupluse patareide kasti, sest ka sealtpoolse jõuab veip õige käitleja juurde.

Teeme elule ruumi

Viimaste aastate koristused on näidanud, et üha enam leitakse loodusest lisaks tavapärastele suitsukonidest ka kasutatud ühekordseid e-sigarette. "Oleme varem rääkinud eri jäätmeliikidest, sellistestki, mis tihti prügina ei seostu. Näiteks suitsukonidest. Ja kui möödunud aastal pöörasime erilist tähelepanu ühekordsetele plastist kalmuküünaltele, mis vedeleavad uskumatutes kogustes prügina nii kalmistutel kui surnuaedade servades, siis tänäva püüame jõuda inimesteni, kes tarvitavad ühekordseid e-sigarette," kirjeldab Eesti Maailmakoristuspäeva eestvedaja Elike

Saviorg.

2024. aasta üleilmse maailmakoristuspäeva peamine sõnum – teeme elule ruumi – rõhutab meie ühiste jõupingutuste tohutut mõju. "Koristades oma kodukohta ja ümbrust teeme me ruumi uutele võimalustele ning loome soodsa pinnase loodusele öide puhkemiseks. Samuti muudame me sellega ka kõigi kogukondade elukeskkonna turvalisemaks ja tervislikumaks," selgitab maailmakoristuspäeva turundus- ja kommunikatsioonijuht Eger Karuse.

Ta lisab, et nii looduses kui ka linnakeskkonnas koristades aitame me muuta inimeste mõttemaailma ning loome sõna otseses mõttes rohkem ruumi kõigile elusolenditele, et nautida rohealaseid ning et elu looduses saaks lokata.

Loome koos puhtama maailma – tule 20. septembril maailmakoristuspäevale! Koristus saab läbi viia nii ükski kui väikese või suurema seltskonnaga, kaasates tegevusse kasvõi terve kogukonna ja sõpruseltsi. Suuremaid avalikke koristusi on kõigil võimalik ka maailmakoristuse kodulehel maailmakoristus.ee registreerida, kutsumaks sekka rohkem huvilisi.

Koristuspäeval võib iga inimene leida endale südamele lähedase paiga ja selle prügist puhtaks teha. Iga sugune panus on tähtis ja vajalik. Igal aastal on tuhandeid eestlased noppinud linnatänavatelt, metsast, randadelt ja mujalt tonnide viisi prahti. Käiste üles käärimine ja koristamine on aga parim viis mõelda korra läbi oma harjumused, valikud ning elustiil.

Samuti ei tohiks ära unustada asjaolu, et kõik veed viivad Läänemerele, mis tähendab, et ka näiteks kõige kaugemas Eestis paigas elava inimese kanalisatsioonivesi jõuab lõpuks merre välja.

FOTO: MAARIKA ROOSI

Abiks koristuse organiseerijale

- Prügi soovime korjata enda ümbruskonnast. Sobib nii roheala, rand, kalmistu kui ka linnatänav. Vajadusel võta koristuskoha leidmiseks ühendust kohaliku omavalitsusega.
- Väikeprügi kogumiseks soovime kasutada taaskasutatud kotte (vanad saia- ja leivakotid). Neid on mugav panna avalikesse konteineritesse.
- Prügi ladustamiseks soovime kasutada avalikke või võimalusel isiklikku prügikonteinerit. Vajadusel küsi nõu kohalikest omavalitsusest.
- Ohutuse tagamiseks soovime kasutada kindaid, vajadusel helkurvesti.
- Registreeri koristus maailmakoristus.ee kodulehel.
- Küsimuste korral võta ühendust Maailmakoristuspäeva tiimiga info@maailmakoristus.ee.

2024. aasta maailmakoristuspäeva rannakoristused said alguse juba suvel ning 29. augustil tähistasime Läänemere päeva. 20. septembril aga tulevad kümned tuhanded eestlased välja, et kõik koos maailmakoristuspäeval oma kodupaigad

puhtaks kraamida. Maailmakoristusele saab registreeruda maailmakoristus.ee kodulehel, samuti saab veebilehel registreerida avaliku koristuspaiga või -aktsiooni.

EGER KARUSE

Kutse turismiettevõtjatele koolitusele

Oled oodatud osalema kas õppija või mentorina rahvusvahelisel turismiettevõtjate koolitusel, mis on osa projektist "Töövõimaluste suurendamine maapiirkondades". Koolitust juhivad Eesti Maaülikool ja Helsinki Ülikool. Projektis osalevad inimesed Soomaa, Lahemaa ja Gauja piirkonnast ning Soomest, Rootsist ja Ahvenamaalt.

Koolitus algab septembris, kestab üheksa kuud ning hõlmab nii veebipõhiseid kui ka kontaktõppe sessioone, mentorlust, võrgustumist, õppereise ja individuaalset tööd. Lõpetajad esitlevad oma äriideed ja saavad tunnistuse Eesti Maaülikoolist.

Koolitusele ootame inimesi, kes:

- on üle 50-aastased või kuni 25-aastased.

- Ei tegutse ettevõtjana.
- Elavad Soomaa piirkonnas, Tori, Põhja-Pärnumaa, Põhja-Sakala või Saarde vallas.
- Oskavad vähemalt algatasemel inglise keelt.
- On valmis õppima ja osa võtma kogu koolitusest.
- On valmis tegema rahvusvahelist koostööd partneritega Lätist, Soomest ja Rootsist.
- On valmis koolituse

järele tegutsema kas ettevõtja või töötajana Soomaa piirkonnas.

Projekti rahastab Interregi Kesk-Läänemere programm. Koolitusprogrammis osalemine maksab 95 eurot.

Info ja registreerimine:
Aivar Ruukel,
aivar.ruukel@gmail.com,
telefon 506 1896

Soomaa Turism MTÜ,
www.visitsoomaa.ee

FOTO: ERAKOGUST

Turvalisse kooliaastasse saavad kõik panustada

Kuigi lapse kasvatamine on lapsevanemate ülesanne, viibib koolilaps väga palju kodust väljaspool, kus suunavat pereliiget ligiduses ei ole. Oluline verstapost saabub nii vanematele kui lapsele 1. klassi minekuga, kus mudilasel tuleb hakata omapead liiklema, koolis ja huviringides käima ning järjest rohkem veedab ta aega sõpradega.

Siinkohal on õpetav ja suunav roll lisaks vanematele ka kogukonnal, kus me täiskasvanutena saame sirguvale noorsoole olla eeskujuks ja selgitajateks.

Vilkamale sagimisele hommikusöögilaas, muutub igapäevärütm septembrikuus ka liikluses. Uue kooliaastaga harjumine võtab mõned nädalad aega, sest lapsed on veel

suverežiimis ning hajutatud tähelepanuga. Sellest, et on kiire, midagi ununes või tuli vahele, ei muutu liiklus vähem ettearvatuks ega jalakäijad vähem haavatavaks. Ootamatuste ja ajakuluga tuleks esimestel koolinädalatel kindlasti arvestada ning pigem tulla kodust välja varem kui viimasel minutil kiirustades. Kuigi õppeaasta alguses võib teedel ja tänavatel politseinike tavapärasest rohkem kohata, saab turvalisse kooliteesse panustada igapäev - vähendades sõidukiirust ning hoides kergliiklejaga tee ääres suuremat külgvahet.

Lisaks liiklusele saab kogukond turvalisuse loomisel abiks olla mänguväljakul, kaupluses, kooli koridoris kui ka internetis. Kui ikka järelkasv ruma-

lustega tegeleb, võib igapäev sekkuda ja selgitada. Loomulikult tuleks siinkohal hinnata iseenda turvalisust ning kui ikkagi kellegi elu, tervis või vara on ohus, tuleks helistada 112. Oluks korrad, mis nii tõsised ei ole, aga vajaks siiski tähelepanu ja tegelemist, nendest julgustan kirjutama näiteks veebipolitseinikule. Info jagamine on siinkohal ülimalt oluline, et murekohtadele enne tõsisemate probleemide tekkimist jaole saaks.

Eraldi pöördun ma õpetajate, koolipersonali ning lapsevanemate poole seoses koolikiusamisega. Narimine ja hüüdnimede panek võib näida pealiskaudne ning mööduv osa koolielust, kuid ometi mõjutab noort inimest palju enam, kui me esmapilgul arvame.

Koolikeskkonnas viibib laps poole oma päevast ning kui ta tunneb end seal õnnetu ja tõrjutuna, tuleb sellele tähelepanu pöörata ning põhjustega tegeleda. Sulle, hea õpetaja, on abiks nii kooli tugispetsialistid, lastekaitsetöötaja kui ka veebi- ja piirkonnapolitseinik. Võta julgelt ühendust ja mõtleme üheskoos, kuidas lahendusteni jõuda. Teinekord toimub kiusamine aga hoopiski sotsiaalmeedias ning õpetajal polegi võimalik sellega kursis olla. Igasugune tagasiside lapsevanemalt klassijuhatajale või sotsiaalpedagoogile aitab koolil kiusamise kiiremini jaole saada ning juhtumitega koheselt tegeleda.

Hea lapsevanem! Nii nagu õpetad ettevaatlikust liikluses, räägi lapsega

ka ohtudest virtuaalmaailmas ning püüa ise talle seal eeskujuks olla! Lapse mure ja muutunud käitumise märkamine, ärakuulamine ja tema vajadustele tähelepanu pööramine annab lapsele märku, et teda kuulatakse ja toetatakse.

Kutsun kõiki ühiselt pingutama selle nimel, et esimestest koolipäevast alates tunneks iga laps end kooli minnes ja seal olles turvaliselt.

ELERIN TETSMANN

Viljandimaa veebipolitseinik

Facebookis:
Veebipolitseinik.elerin

Instagramis:
Veebipolitseinik_elerin

e-post:
elerin.tetsmann@politsei.ee

Hooldamata ahjud-pliidid rikuvad meelerahu

Eelmise aasta septembris hukkus Põlvamaal hooldamata ning katki-ahjust ja valedest küttesüsteemidest tulenev tulekahjus meesterahvas. Üle kogu Eesti oli sarnastel põhjustel puhkenud tulekahjudes hukkunuid veelgi.

2023. aastal toimus Jõgeva, Tartu, Põlva, Võru, Valga ja Viljandi maakondades kokku 129 eluhoone tulekahju, millest 18 said alguse kütteseadmetest. Lisaks said päästjad veel 10 kütteseadmest lähtuva ohuga seotud väljakutset, kus tulekahju puhkemist ennetati. Samuti käidi 50 tahmapõlengul, mis maja süttimise ennetamiseks päästjate sekkumist nõudsid.

Eelmainitud keerulisi ja ohtlikke olukordi saab vältida kütteseadmete regulaarse puhastamise ja seadme seisukorra hindamisega, mis tuleks korstnapühkijale usaldada. „Praegusel suvelõpu ja sügise alguse perioodil jõuab korstnapühkija veel kutsuda, et ta seadmeid puhastaks ja võimalikud vead üles leiaks,“ ütles Lõuna päästkeskuse ennetusbüroo ennetuspartner Riivo Mõlter. „Sel juhul jõuab enne külmade saabumist tulekahju ennetamiseks olulised parandustööd ära lasta teha.“ Asjatundjate sõnul on kõige ohtlikumad vead sageli lihtsalt ja vähesel määral kõrvaldatavad. Nendeks muredeks on praod vuukides ning ahju või pliidi ebatihedad uk-

sed. Kogenud korstnapühkija on ekspert, kes oskab hooldustööde kõrval anda soovitusi Teie kütteseadme õigeks kasutamiseks. Seega - võtke ametiteestega julgelt ühendust! Õigesti küttesüsteemi materjali ja hoiate ahju, pliiti, kaminat või muud kütteseadet lagunemast.

Kutsetunnistusega spetsialistide töö kvaliteedile ei ole garantiid

Korstnapühkija ja pottsepp on küttesüsteemide spetsialistid, kes kinnitavad hooldus- või parandustöö järel teie küttesüsteemi ohutust Päästameti küttesüsteemide portaalis. Kutsetunnistusega korstnapühkijad ja pottseppad seda ei tee ja nende tööle ega oskustele garantiid ei ole. Kutsetunnistusega pottsepa või korstnapühkija tehtud tööga ei arvesta ka kindlustus. Kutsudes endale koju korstnapühkija, saate tema kutsetunnistuse olemasolu kontrollida aadressil: www.kutseregister.ee. Eramaja küttesüsteemi võib hooldada iga tasemega korstnapühkija, kuid kortermajas spetsialist, kellel on korstnapühkija tase 4 või korstnapühkija-meister tase 5 kutsetunnistus. Pottsepatöid võib kortermajas teha üksnes kutsetunnistusega meister, eramajas võib seda teha ka omanik ise. Kutsetunnistusega korstnapühkijate ja pottseppade kontaktandmed on leitavad Päästameti ohutusportaalist.

FOTO: PÄÄSTEAMET

Eramaja korstna peab iga viie aasta tagant üle kontrollima kutseline korstnapühkija

Kui eramaja omaniku oskused lubavad ja vahendid on olemas, siis võib oma maja korstent ka ise pühkida, kuid vähemalt kord 5 aasta jooksul peab seda puhastama ja kontrollima ka kutseline korstnapühkija. Korteri-, rida- ja paaris- majades peavad kutselised korstnapühkijad käima igal aastal. Ise puhastades tuleb hoolitseda selle eest, et tahm saaks eemaldatud kõikidest küttesüsteemi osadest. Selle eesmärgi saavutamiseks jääb koduomanikul tihti peale vajaka nii tööriistadest kui oskustest.

Puudused tuleb kiire-

mas korras likvideerida:

Kui korstnapühkija avastab puhastustööde käigus, et küttesüsteemil on puudusi, teavitab korstnapühkija valdajat avastatud tuleohutusnõuete rikumistest või tuleohust ning kannab andmed avastatud puuduste kohta päästeinfosüsteemi. Väljatoodud vead tuleb koduomanikul kõrvaldada, vastasel juhul asub olukorra vastu huvi tundma tuleohutusjärelvalve inspektor, kes esitab puuduse kõrvaldamise nõude juba ettekirjutusena.

MAREK KIIK

Päästameti Lõuna päästkeskuse kommunikatsioonijuht

Korstnapühkija nõuanded ohutuks kütteperioodiks:

- Külmade ilmaga korraldage vältige ülekuutamist. Kui ühest ahjutäiest ei piisa, ärge kohe uut ahjutäit puid koldesse pange, vaid kütke ahju harvemini kaks korda - üks kord hommikul ja teine kord õhtul.
- Mida kuivemaid puid kütmiseks kasutate, seda vähem tekib tahma ja rohkem saate sooja.
- Kui tõmme läheb halvaks ja ahi hakkab suitsu sisse ajama, on see märk sellest, et küttesüsteem vajab puhastamist.
- Enne siibri kinni panemist segage põlemisjääd korralikult läbi ja sulgege siiber alles siis, kui söed on kustunud.
- Kui kütate soojamüüri pliiti, millel on kaks siibrit, siis tuleks avada umbes pooleks tunniks mõlemad siibrid. Nii on „pika ringi“ suitsul lihtsam korstnasse minna, sest korstnalõõr on juba üles soojendatud.
- Siiber peab olema alati täielikult avatud, et ei takistaks tõmmet. Kui tundub, et tõmme on liiga tugev, saad seda reguleerida pliidi alumise uksega, kuid mitte siibriga.
- Kütmise ajal peab tuba tuulutama, sest toas olev värske õhk soojeneb alati paremini kui vana õhk. Kõige õigem on hoida aken kütmise ajal tuulutusasendis.
- Kütmiseks ahjudes ja pliitides on parim must või valge lepp. Mustal lepal on kütteväärtus suurem.
- Keskküttekateldes on sobiv kasutada ka kaske ja saart.
- Puidubrikett annab kõva kuumust, lõhkudes samas šamottkivist pliite, ahjusid ning kaminaid. Vajadusel võib puitbriketti kasutada keskküttekateldes või valmis metallpliitide kütmiseks.
- Lõõre ja seadmeid rikuvad ja lõhuvad kõiksuguste kilekottide, piimapakkide ja muu prügi põletamine.

Kogukonna Arendamise Inspiratsioonipäev ehk KAI tuleb jälle!

Hea koostööpartner ja kogukonna arengu teemadel kaasamõttele!

Kogukonna arendamise inspiratsioonipäev toimub **18. septembril** Tallinnas, Ülemiste City's (Õpiku konverentsikeskuses). Registreeri hiljemalt 11. septembril.

Sel korral ristime KAI aga PAI-ks!

Inspiratsioonipäeval saab kuulda erinevate kogukondade lugusid, kus ühel või teisel moel on kasutatud või toetatud olemasolevatele ressurssidele. Läbi nende lugude kõlamise tahame kiita ja teha pai kõikidele Eesti kogukondade eest-

vedajatele ja liikmetele, kes on üles leidnud enda piirkonna ja/või inimeste tugevused!

Kõlavad lood, mille keskmes on nii inimes-

te endi individuaalsed ressursid – kogemused, õnnestumised ja ebaõnnestumised, uskumused, väärtused; tugevad suhted kogukonna liik-

mete vahel; paikkondlik eripära ja/või ühendused/institutsioonid, kes mõistavad kogukondade rolli ja nende ressursside olulisust.

• Päeva jooksul kuuleb iga osaleja kokku 4 kogemuslugu, millele järgneb ühine arutelu sellest, kuidas olemasolevaid ressursse kogukonna heaks tööle panna!

• Avaettekande teeb haridus- ja keskkonnapühholoog Grete Arro, kes aitab meil leida vastuseid küsimusele – miks on inimesele kogukonda vaja?

Inspiratsioonipäev on kohtumispaik ja ühise mõtteruumi loomise koht kogukondade arendamise vajalikkusest ja võimalustest Eestis. Oled Sa kohaliku omavalitsuse

töötaja, kogukonna arendaja või eestvedaja – inspiratsioonipäevalt saad uusi tutvuseid, värskeid ideid ja teadmisi kogukonna arendamisest.

Kogukonna arendamise inspiratsioonipäev toimub Siseministeeriumi strateegilise partnerluse "Kogukonnakeskse lähenemisviisi rakendamine 2023–2026" raames. Strateegilise partnerluse elluviimiseks teevad koostööd MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused, Tartu Ülikool (Ühiskonnateaduste Instituut), Eesti Rahvaülikoolide Liit, Eesti Koostöö Kogu, OÜ Toimevõimendi.

Kohtumiseni!

Kutse MTÜ põhikirja korrastamise talgutele 25. septembril!

Kas oled viimasel ajal vaadanud üle oma mitmetulundusühingu põhikirja? Kas seal toodud eesmärgid ja tegevused kajastavad veel ühingu tegelikku tööd? Kas kõik põhikirja punktid vastavad praegu kehtivale MTÜ seadusele?

Kui soovid neile ja paljudele teistele olulistele küsimustele vastuseid saada, siis oled oodatud Viljandi-, Järva- ja Jõgevamaa vabauhenduste konsultantide korraldatud praktilisse töötuppa, kus keskendume MTÜ põhikirja korrastamisele. Vaatame koos dokumendi kriitilise pilguga üle ja vajadusel aitame põhikirja

ja ajakohastada.

Töötoas vaatame koos üle põhikirja olulised punktid:

1. Ühingu nimi, asukoht, eesmärk ja tegevused ning muud üldsätted;
2. Liikmelisus;
3. Üldkoosolek;
4. Juhtimine;
5. Ühinemine ja jagunemine, likvideerimine.

Samuti kordame üle, kuidas muudetud põhikirja korrektselt äriregistrisse esitada.

Töötoas käsitletavad küsimused:

- Kui pikk ja põhjalik peaks olema MTÜ põhikirja?
- Kui palju tuua põhikirja

MTÜ seaduses toodud nõudeid?

• Mida lubab MTÜ seadus ühingu põhikirjaga muuta?

Kutsume kõiki MTÜ-de liikmeid ja kogukondade esindajaid osalema tasuta töötoas. Pane veebis toimuvaks praktiliseks töötoaks valmis oma ühingu põhikirja, et saaksid jooksvalt meiega kaasa teha. Igale teemale järgneb küsimuste-vastuste voor.

Osalemine on tasuta! Salvestus on hiljem järele vaadatav.

Anna oma osalemisest teada hiljemalt 23. sep-

tembriks.

Jooksev info sündmuse kohta on leitav Facebooki sündmuse lehel: MTÜ põhikirja korrastamise talgud.

Tee koos meiega oma ühingu alusdokumendid korda ja kindlusta, et need vastaksid seadustele ja ühingu tegelikele vajadustele!

KÄTRIN HANSCHMIDT,
kodanikeühenduste konsultant

Viljandimaa Arenduskeskus
+372 5788 0245;
katrin.hanschmidt@viljandimaa.ee

PÕHJA-SAKALA VALLA ETTEVÕTLUSPÄEV

LUGUPEETUD ETTEVÕTJAD,

Põhja-Sakala Vallavalitsusel on hea meel kutsuda Teid osalema ettevõtluspäeval, mis toimub 8. oktoobril. Pärastlõunal külastame kahte vallas asuvat ettevõtet ning seejärel toimuvad Olustvere lossis ettekanded ja õpituba, mida juhendab kasvustrateeg Indrek Sauli. See on suurepärane võimalus vahetada kogemusi ja leida uusi ideid!

Täname kõiki, kes on end juba registreerinud, ja ootame veel osalejaid kuni 10. septembrini. Registreerimiseks andke palun oma soovist teada e-posti aadressile lembo.neerot@pohja-sakala.ee.

Siinkohal palve: ettevõtjad, palun vaadake üle oma kontaktandmed äriregistris, et saaksime teiega suhelda ning et te kätte saaksite kogu vajaliku info ja teavitused.

Eriti juhime tähelepanu @hot.ee lõpuga e-posti aadressidele, mis enam ei kehti – palun uuendage oma kontaktandmed, et oluline info jõuaks õigel ajal kohale.

Ootame Teid osalema!
Põhja-Sakala Vallavalitsus

NOORED PÕHJA-SAKALA VALLAST, AEG TEGUTSEDA!

Parem kodukoht on meie kõigi endi teha!

Üleskutse Põhja-Sakala valla noortele, kes soovivad panustada meie noorte heaolusse ning kaasa rääkida teie jaoks olulistel teemadel!

Sellel hooajal osaleme noortevolikogu liikmetega lisaks ka Rohelise Jõemaa Koostöökoogu poolt ellu kutsutud põnevas ühisprojekti "Noortega ja noortele", mille eesmärgiks on läbi piirkonnaülest ühistegevuste võimestada piirkonna noorte omavahelist koostööd, julgustada noori kogukondades ja otsustajatega suheldes suuremat rolli võtma ning propageerida aktiivseid liikumisharrastusi. Samuti tutvume parimate praktikatega siseriiklikul ja rahvusvahelisel tasandil innovatsiooni, ettevõtlikkuse ja kogukonnaelus osalemise valdkondades.

Vaata ka üleskutset lk 17

Hea noor, siin on sinu võimalus!
Anna endast teada!

LEADER suveseminar tõi Põhja-Sakala valda regionaal- ja põllumajandusministri ning fookusesse maanoored

Juba traditsiooniks saanud LEADER suveseminar toimus seekord pea 80 osavõtjaga 13.–14. augustil Olustveres Viljandimaal. Suveseminar esimesel päeval toimusid inspireerivad õppereisid, et teha tutvust LEADER edulugudega Rohelise Jõemaa Koostöökogu piirkonnas. Imelise kogemuse said kõik osalejad Olustvere mõisa teemakodades ning seal oma kätega tehtu jääb kõigile parimaks meenutuseks suveseminarist. Avaõhtul tunnustati ka LEADER parimaid tegijaid.

Teine päev oli pühendatud maanoortele ning piirkonna noorte osalusel toimus seminar „Noored ja maaelu“. Osalisi tervitas regionaal- ja põllumajandusminister Pi-

FOTO: ERAKOGUST

ret Hartman, kes meie suureks rõõmuks jagas oma mõtteid koos kõikide osalejatega maailmakohviku formaadis toimunud töötubades. Kõikide töörühmade suurepärased ideed võttis pealinna kaasa ministeeriumi asekanstler Sigrid Soomlais, kes ka ise ministeeriumi vaatest sisuka ettekande tegi. Seminar ettekanded käsitlesid ka maanoortele loodud võimalusi Rohelise Jõemaa Koostöökogus, Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse Agentuuri noorte programme, noorteühingu Eesti 4H tegevusi.

Meie suureks rõõmuks läksid osalejad koduteele siiraste tänusõnadega ja väga positiivsete muljetega meie vallast ning Rohelise Jõemaa Koostöökogu

piirkonnast. Seekordse suveseminar korraldasid Maaelu Teadmiskeskuse maaeluvõrgustiku teenistus koostöös Rohelise Jõemaa Koostöökogu ja LEADER Liiduga. Suur aitäh kõikidele osalejatele, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolile, Olustvere mõisa imelisele perele Tiina Randaruga eesotsas, kohvikule Arturi Juures, Ain Arulale, Jaanus Rahulale, Kaja Leppikule ja kõikidele headele abilistele Rohelise Jõemaa Koostöökogust!

„Maal on elu ja maal on ilu,“ tõdes särasilmne seminaril osalenud noor Surju vallast. See tähendab, et maaelul ja LEADERil on põhjust noortele loota!

AINO VIINAPUU

Fladungen, Nora, Hône, Põhja-Sakala – sõprusvallad, kelle suurimaks eesmärgiks on noorte areng

8.–12. augustini toimus 26. korda Kõos *twin town meeting* ehk sõprusvaldade kohtumine, kus sel korral osalesid sõbrad Saksamaalt ja Rootsi. Fladungeni linn asub Rhön-Grabfeldi piirkonnas Saksamaal, Nora kommun on Rootsi mõistes väike omavalitsus Örebro maakonnas üsna Rootsi keskel. Itaallased sel korral kahjuks kohtumisele ei jõudnud.

Pea igal kohtumisel on olnud nii asjalikumad kui ka lõbusamad osad. Seekordse kohtumise peateema „Racism – Where Does It Happen and How to Defeat It?“, vastavateemalised ettekanded, arutelud ja grupitööd täitsid kogu päeva ning muutsid kohtumise alguse pigem konverentsiks kui sõpruskohtumiseks. Kuid just nii saavad meie noored võimaluse arutleda meil ja väljaspool Eestit aktuaalsetel teemadel. Oluline on püüda mõista erinevate inimeste seisukohti, isegi kui need meie omadega ei ühti. Noore inimese jaoks on hindamatu väärusena ka see, kui teda peaaegu sunniviisiliselt pannakse olukorda, kus ta peab nii oma emakeeles kui ka õpitavas võõrkeeles selgitama ja arutlema, argumenteerima ja põhjendama. Sel korral said külali-

FOTO: JÜRGEN ERB

sed väga palju teada ka meie kodukoha ning lähiumbruse ajaloo – giidide saatel külastati Viljandi lossimägesid, Põltsamaa lossi ja Pilstveret. Kuulates inglisekeelsete giidide ülevaadet oma kodukoha ajaloo ja pärimuse kohta saab noorjuurde faktiteadmisi ja kinnistab võõrkeelsetunnet õpitut.

Pealkirjas tõin välja eesmärgi „noorte areng“, artiklis mainisin paaril korral kasutegurit noortele. Sellel on mitu põhjust. Mina koolijuhina olen olnud nõus oma aega kohtumise korraldamisele pühendama eelkõige seetõttu, et kohtumisest võidavad

enim noored. Sama tõid sel korral välja ka mõlema delegatsiooni täiskasvanud liikmed. Nemadki väärtustavad sõprusuhteid eelkõige noorte ja nende kogemuste tõttu. Volikogu esinaine Aino Viinapuu jagas tunnustavaid sõnu korraldajatele ja tänas külalisi ning oli samuti seda meelt, et partnerlusuhted, kuhu kaasatakse noori, on vajalikud. Täna Ainet toetuse ja tunnustuse eest. Kogu meie korraldusmeeskond tänab.

Sõpruskohtumise eelviimasel päeval õppisime selgeks Pilstvere valse ja mõned külaliste tantsud, viimasel päeval käisime

forelle püüdmas ning väisasime Pilstvere külapäeva – needki olulised kogemused ja vajalikud oskused. Tegevusi ja toimetusi oli veelgi, kel huvi pikemaid pajatusi kuulata, võtku osalejatega ühendust või osalegu järgmisel aastal ise, häid korraldajaid ei ole kunagi liiga palju.

Suur, suur tänu kõikidele, kes kohtumist korraldada aitasid ning nõu ja jõuga abiks olid!

HEILIKA RESSAR

Kirivere Kooli direktor, sõprusvallade delegatsiooni liige

Ühisprojekt „Noortega ja noortele!“ sai rahastusotsuse

PRIA 08.08.2024 otsusega nr 13-21.2/24/2415 määrati toetus ühisprojektile „Noortega & noortele!“. Taotleja: Rohelise Jõemaa Koostöökogu (RJK). Partnerid: Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus, Põhja-Sakala Vallavalitsus, Saarde Vallavalitsus, Pärnu Linnavalitsus, Kehtna Vallavalitsus ja Tori Vallavalitsus. Projekti koguelarve on 88 888,90 eurot, sellest toetus 80 000 eurot. Tegevused viiakse ellu vastavalt projekti aja- ja tegevuskavale 01.07.2024–30.06.2025.

Projekti eesmärgiks on läbi piirkonnaülest ühistegevuste võimestada piirkonna noorte omavahelist koostööd, julgustada noori kogukondades ja otsustajatega suheldes suuremat rolli võtma ning propageerida aktiivseid liikumisharrastusi. Samuti tutvustada parimaid praktikaid siseriiklikul ja rahvusvahelisel tasandil innovatsiooni, ettevõtlikkuse, kogukonnaelus osalemise jm valdkondades. Projekti raames viiakse ellu järgmised tegevused: Atraktiivsete vahendite soetamine kuue RJK kohaliku omavalitsuse piirkonda aktiivseks vaba aja veetmiseks ja liikuma kutsuvateks tegevusteks noortele. Ideekorje noortevolikogude aktiivsuse ja nähtavuse kasvatamiseks piirkonnas ning piirkonnasisese koostööna koolituse ja õpitoa korraldamine. „Maailm peos“ kohtumiste sari ning siseriiklik õppereis noortele parimate praktikatega tutvumiseks ja noorte innovatsioonikeskuse külastamine. Samuti korraldatakse noortele piirkonna ettevõtete külastamine ja rahvusvaheline õppereis ettevõtlikele maanoortele parimate praktikatega tutvumiseks.

Projekti tulemusena hoogustub RJK piirkonnas noorsootöö läbi piirkondliku võrgustiku ja ühistegevuste arendamise ning soetatud vahendite abil paranevad noorte aktiivselt vaba aja veetmise võimalused. Erinevatel koolitustel ja õpitubades osalemisega muutuvad noored julgemaks ning soovivad enam panustada piirkonna arengusse ja kohalikkusse ellu. Siseriiklike ja rahvusvaheliste õppereiside, innovatsioonikeskuste külastuste, töövõimaluste tutvustamiste ja kogemustevahetuse tulemusena on noorte silmaring avardunud ning koostöövõrgustikud on ellu kutsutud. Projekti tulemusel on noortel uusi ideid jätkutegevuste planeerimiseks ja elluviimiseks.

Kõpu piirkonna noored ja nende roheline hääl

Augustist novembrini toimub Kõpu piirkonna noorte osalusel rahvusvaheline noorte osalusprojekt „Minu roheline hääl“, kus osaleb kokku 36 noort kolmest riigist: Eestist, Ungarist ja Prantsusmaalt. Projekti toetab Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse agentuur Erasmus+ programmist. Noorte osalusprojekti põhiteemad on noorte aktiivne osalus ühiskonnas ning roheline mõtteviis. Projekti idee sündis tänu noortele endile, kes soovisid antud teemadel teadmisi laiendada, kogemust jagada ning midagi ise ka ära teha. Kuna noored on aastaid osalenud rahvusvahelistel Erasmus+ noortevahetustel, soovisid nad kaasata ka endale tuttavate paikkondade noori Ungarist ja Prantsusmaalt.

Noorte osalusprojekt algas rahvusvahelise õpirände, kus noored veetsid nädala koos Kõpu mõisakoolis, osalesid erinevatel kohtumistel ja korraldasid arutelusid ja töötube, kus koos arutati oma võimaluste üle olla aktiivne nii kohalikul kui kõrgemal tasandil ning kuidas läbi praktiliste tegevuste anda edasi rohelist mõtteviisi. Noored käisid kohtumisel Tallinnas Kliimaministeeriumis, kus saadi ülevaade kliimamuutuste mõjust keskkonnale ja eluolule ning arutleti grupitööna selle üle, kuidas on kliimamuutused mõjutanud elu erinevaid valdkondi (toit, majandus, IT, transport jne). Kohtuti ka Viljandi abilinnapea Are Tintsiaga, kes tutvustas noortele Viljandi linna ning noorte võimalusi valitsemisel osaleda. Abilinnapea arutles noortega selle üle, mida Viljandis noorte pilgu läbi muuta võiks ning kas ja kuidas noored saaksid otsuseid mõjutada. Mõlemal kohtumisel osalesid ka projekti kaasatud Ungari

Noored Kõpu keskasula bussipeatust kaunistamas. FOTO: KADRI LINDER

kohaliku võimu esindajad, kes aitasid avada nende poolset vaadet, et noortel tekiks võrdlusmoment ning nad oskaksid näha erinevate riikide võimalusi ja olukorda.

Kuna noorte üheks teemaks oli ka roheline mõtlemine, siis esimese olulise sammuna tõid noored välja prügi sorteerimise, mida (nagu nende aruteludest selgus) tehakse kõigil kolmel osalejamaal. Selleks et näidata noortele prügi sorteerimise reaalsust korraldamist, külastasid noored Tallinnas RagnSelli sorteerimisjaama, kus nähti oma silmaga, kuidas prügi sorteeritakse ning saadi veelkord kinnitust, miks on oluline prügi ka

kodus majapidamises sorteerida. Noored leidsid, et üks viis keskkonda säästa oleks ka leida praktilisi võimalusi taaskasutuse rakendamiseks – tuunida ümber kasutatud riideid, teha neist lisaks uutele riidele mänguasju või hoopis peokaunistusi, kaunistada kasutatud nõusid ja anda neile uus elu.

Noored jagunesid vastavalt oma huvidele rahvusvahelistesse gruppidesse, milles mõeldi välja konkreetne teema taaskasutustöötoaks, valmistati esimesed näidised ning samu töötubasid viidi läbi 10. augustil toimunud PizzaFestil – külastajad said ümber disainida T-särke, meisterdada sokilooma,

Rahvusvahelise õpirände noored Viljandi lossimägedes.

FOTO: KADRI LINDER

Noored PizzaFestil töötuba läbi viimas.

FOTO: KAROLA RÕAND

mängida õuemänge, mis olid valmistatud taaskasutusmeetodil, kaunistada mosaiiktehnikas CD-plaatide tükkidega vaase, tasse ja taldrikuid. Lisaks oli üks töögrupp valmistanud festivalile peokaunistused, ikka taaskasutuspõhimõtteid järgides. Töötubasid viidi läbi vahetustega, sest lisaks töötubade läbiviimisele said noored PizzaFestil tegutseda erinevates rollides, nt parkimist korraldades, nõusid koristades ja pestes, festivali pildistades, jooksvaid ülesandeid lahendades. Päev oli tegus ning õhtuks olid noored päris väsinud, kuid enda sõnul väga rahul, et nii kogemusterohke päev seljataga.

Õpirände viimaseks ühiseks tegevuseks sai oma hääle edasi andmine läbi pildi – Transpordiamet andis loa kaunistada Kõpu keskasulas olevad bussipeatused ning noored valisid ise üheskoos läbiva teema, mida nad paneelidel kajastavad, ning tegid ka eelkavandid nende teostamiseks. Üheskoos otsustati keskenduda Eesti kaunile loodusele ning erinevatel paneelidel kujutati nii Eesti puid kui taimi ja loomi, ühele paneelile kujundasid projektis osalenud juhendajad projekti nime ja kõik osalejad said sinna kirjutada oma nime.

Õpiränne on esimene etapp rahvusvahelises noorte osalusprojekti. Sel-

lele järgnevad noorte endi läbiviidavad töötoad oma kogukondades, kus arutletakse taas oma aktiivse osaluse üle otsustamises ning tehakse koos praktilisi tegevusi seoses taaskasutusega. Tegevuste täpsema sisu otsustavad noored ise.

Projekt on rahastatud Euroopa Liidu poolt. Avaldatud seisukohad ja arvamused on ainult autori(te) omad ega pruugi kajastada Euroopa Liidu või Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA) seisukohti ja arvamusi. Euroopa Liit ega EACEA nende eest ei vastuta.

KADRI LINDER

Kõpus alustati kooliaastat õpihuvilaagriga

27.–28. augustil oli Kõpu mõisakool laste naeru ja siginat-saginat täis. Nimelt otsustati sel aastal alustada kooliaastat sissejuhatava õpihuvilaagriga.

Osalema olid oodatud kõik kooli õpilased, kaasa arvatud sel sügisel 1. klassi minevad lapsed. Rõõm oli tõdeda, et enamik õpilasi olid laagris kohal ning võtsid aktiivselt tegevustest osa.

Õpilastest moodustati

viis segarühma, kes kahepäeva jooksul tegutsesid koos viies erinevas töötoas – õpetaja Nele juures tuli ehitada loodusest leitavate vahendite abiga pikim torn, õpetaja Diana juures meisterdati detaile fuajeesse riputatava sügiskompositsiooni jaoks, õpetaja Kadri juures nuputati taimi ja nende seemneid, õpetaja Kätlin viis läbi muusikatöötuba ning viiendat töötuba juhendasid meie kooli vilistlased, kes augusti al-

guses osalesid rahvusvahelises noorte osalusprojekti ning selle raames tegid jätkutegevust, kus tutvustasid õpilastele taaskasutuse olulisust ning meisterdasid vanadest T-särkidest uusi, neid tekstiilivärvidega oma soovide järgi disainides.

Esimese laagripäeva õhtul sõideti üheskoos Tolkuse rappa ning jalutati imelisel matkarajal, nauditi vaatetornist päikeseloojangut ning kauneid vaateid.

Kool tänab kõiki laagris

osalejaid ning laagri korraldusega seotud inimesi, samuti suured tänud kõigile kevadisel kooliaastalõpu kontsert-piknikul kohvikust ostlejatele – tänu kohvikust saadud tulule neid õpitube oli võimalik läbi viia.

KADRI LINDER

Kõpu mõisakooli õpilased Tolkuse matkarajal.
FOTO: LINDA SOOTS

Suure-Jaani kodukandipäevad on jäänud ajalukku!

1.–4. augustini toimusid Suure-Jaanis kodukandipäevad, kus külastajad said nautida Aavo Otsa Noorte Trompeti Suveakadeemia esinemisi, kuulata pajatusi Suure-Jaani ajaloo ja siin elanud suurkujudest ning igatüüpi võis leida linnapildis vana-de majade ajaloo tutvustuse. Suuremad teatrisõbrad said nautida Tánassilma näitetrupi Pupu-Jukud esinemist ja nooremaid teatrikülastajaid võlus Abja lasteteatri Cipolino muusikaline etteaste. Klassikalise muusika austajaid ootas orelikontsert ja spordisõbrad olid oodatud jooksma ümber Suure-Jaani järve ning osalema mõõduvõttudel erinevatel rahvaspordialadel. Populaarseks kujunes matkamine etteantud matkaradade järgi kodulinnas ja selle ümbruses.

Esimest korda toimusid nende kodukandipäevade raames retrokärude ja *reborn*-nukkude näitus ning hoovimüügid. Rõõm oli näha, et üheksa peret avas vihmasest ilmast hoolimata oma aedade ukseid ja pakkus külastajatele võimalust soetada endale uusi asju. Kolme päeva jooksul kaunistasid Suure-Jaani lasteaia Sipsik mudilaste joonistused kesklinna. Rahvakultuuri ja -pärimuse kandjad said kokku meie vallas Kuusikumäel, kus noorte Lõõtsanoopide ja kapelli Pillistvere Pillimehed saatel said osalejad jalga keerutada, tutvuda Viljandimaa kihelkondade rahvarõivastega ja osa võtta erinevatest töötubadest.

Kõige meeldejäavamaks kujunes 63. Suure-Jaani järvepidu, kus esinesid kodukanti tagasi jõudnud räppar Erkki Mägi, ansamblid Kurjad Plaanid ja MaMa ning Merlyn Uusküla. Muusikalisi vahepalu pakkus DJ Andy V. Kokku toimus nelja päeva jooksul 22 erinevat ettevõtmist!

Tänu ja kummardus kõigile abistajatele, kaasalööjatele, toetajatele ja osalejatele, kellele poleks võimalik selliseid päevi korraldada.

Aitäh Teile:

♥ Aavo Otsa Noorte Trompeti Suveakadeemia eestvedajad ja osalised, et ilmestsite oma esinemistega meie kava.

♥ Merike Mikkor, Hiie Leppik ja Monika Jõemaa

Põhja-Sakala raamatukogust, et aitasite kaasa ajaloo tutvustamisele.

♥ Tánassilma näitering Pupu-Jukud, oli humoorikas etteaste.

♥ Hedi Vilumaa ja EELK Suure-Jaani kogudus, orelikontsert Suure-Jaani kirikus oli lummas.

♥ Indrek Palu ja Suure-Jaani Tervisekoja naispere, et aitasite korraldada mitmeid sündmusi.

Karel Tõlp, Aivar Jaeski ja DJ Toomas Lääts, et lummasite publikut öödiskol.

♥ Maie Kivisild ning kõik retrokärude näitusest ja jalutuskäigust osavõtjad.

♥ Jaama tn 19b, Köleri tn 32-2, Nigula tn 15, Lai tn 10, Oja tn 9, Roosi tn 2, Tallinna tn 2 tagahoov, Tallinna tn 6, Vambola tn 10 hoovimüügid, et panustasite taaskasutusse ja andsite võimaluse asjadel uut elu alustada.

♥ Abja lasteteater Cipolino suurepärase muusikalise etenduse eest. Rõõm oli teid vaadata.

♥ Suure-Jaani lasteaia Sipsik väikesed kunstnikud ja nende õpetajad, teie joonistused kodulinnast olid suurepärased.

♥ Kõik ümber Suure-Jaani kõndimises osalenud – te olite suurepärased matkajad ja veel paremad fotograafid.

♥ Ansamblid MaMa ja Kurjad Plaanid, Merlyn Uusküla, Erkki Mägi, Andre Välimets, Siim Vällb, Veiko Sepp, Merle Põllumägi, Tiiu Rusi, Heli Torim, Sirje Fedjuk, Silvi Rohesalu, Mare Põder, Alari Tikut, Henry Tikut, Harry Tikut, Brigitta Allemann, Cramo Estonia, Kemmerling, Suure-Jaani Haldus, Priit Pulla, kohvik Arturi Juures – tänu teile sai toimuma 63. Suure-Jaani järvepidu.

♥ Marko Reimann, et jäädvustasid päevade jooksul erinevaid tegevusi.

♥ Kõpu naiselts, ilma teieta ei oleks me saanud silda kaunistada.

♥ Kõige lõpuks suur kummardus ja tänu igale osalejale, kes tuli, nägi ja lõi kaasa!

**Kohtumiseni juba järgmisel aastal
31.07.–03.08.2025!**

AIRE LEVAND
kava koostaja ja
koordineerija

FOTOD: MARKO REIMANN,
SILVI ROHESALU

Kodukandipäevade külastajad said nautida Aavo Otsa Noorte Trompeti Suveakadeemia esinemisi.

Aavo Otsa Trompetiakadeemia.

Tervisekojas oli hoovimüük.

Tutvuda sai vanade majade ajaloo ...

... ja muude põnevate kodukandi lugudega.

Orelikontsert Suure-Jaani kirikus oli lummas.

Pillistvere Pillimehed mõnusa muusika saatel sai Kuusikumäel jalgagi keerutada.

Järvepaviljonis kõlas trompetimäng.

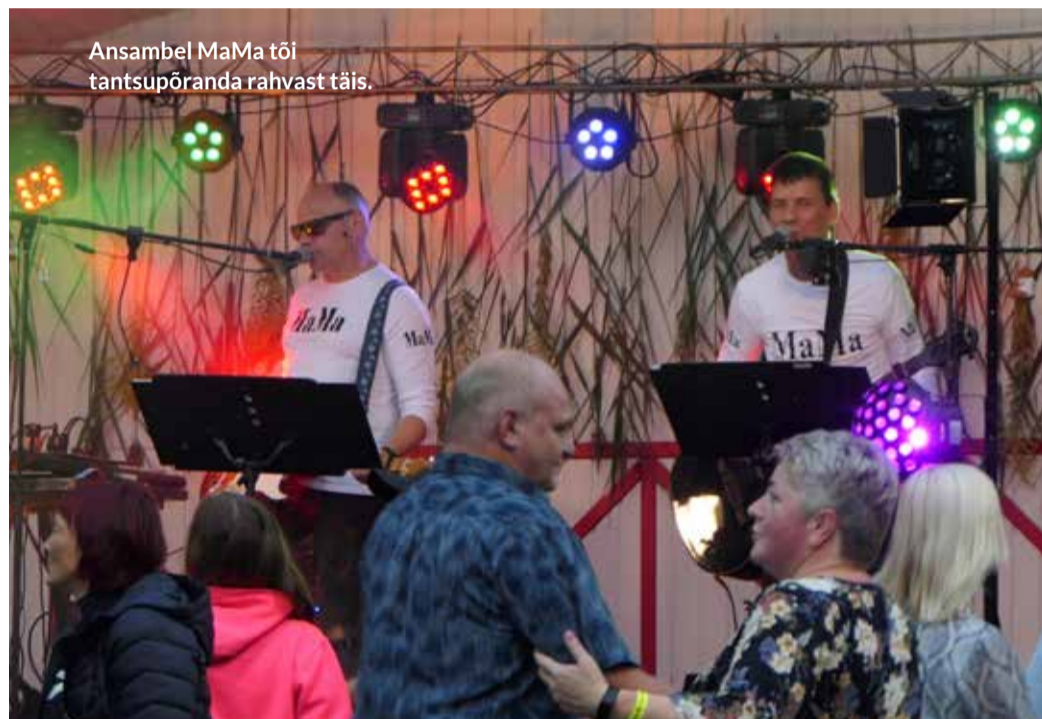
Teatrisõbrad said nautida Tänaasilma näitetrupi Pupu-Jukud esinemist

Romantiline koduhoov.

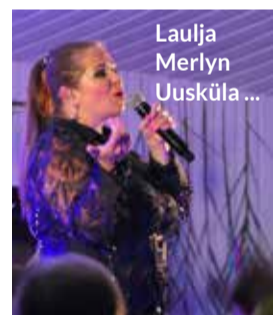
Hoovimüük toimus vihmababinast hoolimata.

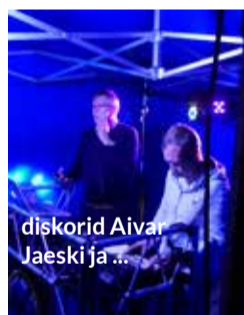
Ansambel MaMa tõi tantsupõranda rahvast täis.

Retrokärude ümber oli uudistamist.

Laulja Merlyn Uusküla ...

diskorid Aivar Jaeski ja ...

... panid Suure-Jaani suveöös helisema.

... Karel Tõlp

ning ansambel MaMa ...

Aastakümneid vanu lapsevankreid kogunes Suure-Jaani kenakene hulk. FOTO: PIRET LUIK

Lummav on see suvine Suure-Jaani!

Kõige pisemad jooksjad on kohe startimas järvejooksule.

Mida kõike hoovimüükidelt leida ei või!

Vunki Külale! Kogukonnad arutasid olulisi teemasid

17.–18. augustil 2024 toimusid Võru maakonnas Vunki Külale! arutelud Eesti külade parlamendi ehk Maapäeva raames. Osalejaid oli ka Põhja-Sakala vallast – kaheksaliikmeline grupp, kuhu kuulusid aktiivsed kogukonnaliikmed. Lisaks osales maakonnast Viljandimaa Arenduskeskuse kodanikuühenduste konsultant Kätrin Hanschmidt, kes on pärit samuti Põhja-Sakala vallast.

Maapäeva traditsioon on oluline kogukondade jaoks üle Eesti, sest seal käsitletavat teemat puudutavad tihti laiemalt kogu maaelu ja selle arengusuundi. Ka sellel aastal tõsteti esile aktuaalsed küsimused, mis puudutavad kogukondi ja nende toimimist tänases kiiresti muutuv maailmas. Arutelud toimusid seitsmes Võru maakonna külas, kus iga küla keskendus oma unikaalsele temale, mis oli aktuaalne nende piirkonnas, kuid kandis ühtlasi ka laiemat ühiskondlikku mõõdet.

Peamised aruteluteemad:

Paigaidentiteedi ja põliskultuuri hoidmine (Haanimaa): Kuidas säilitada ja edasi kanda põliskultuuri väärtusi ning tugevdada paigaidentiteeti? Kogukonnad on üha enam mures selle üle, kuidas globaliseerumise tingimustes säilitada oma unikaalset pärandit ja sidet esivanemate kultuuriga.

Kogukond, riik ja oma-

FOTO: ERAKOGUST

valitsus kui partnerid (Mehkamaa): Räägiti sellest, kuidas omavalitsused ja riik saavad toetada kogukondi nende tegevustes ja arengutes. Partnerlus mudelina on oluline, et kõik osapooled töötaksid ühiste eesmärkide nimel ja tugevam koostöö aitaks kaasa kogukondade edule.

Kaasamine 2.0 – noored (Nursi): Üks suurimaid väljakutseid on noorte aktiivsem kaasamine kogukonna tegevustesse. Noorte hääl peab olema kuuldav ja nad tuleb kaasata otsustusprotsessidesse, sest just nemad kujundavad tuleviku maapiirkondi.

Turismi mõju kohalikule kultuurile ja kogukonnale (Obinitsa): Arutleti, kuidas tasakaalustada turismi areng ja kohalike kogukondade

huvid. Kuigi turism võib tuua piirkonda elu ja majanduslikku kasu, võib see ka kahjustada kohalikke traditsioone ja loodust.

Vallakeskusest külakogukonnaks (Mikitamäe): Keskenduti sellele, kuidas arendada vallakeskusi ja muuta need elujõulisteks külakogukondadeks. Kuidas motiveerida inimesi maapiirkondadesse elama ning milliseid teenuseid ja toetusi vajavad väikesed kogukonnad oma arenguks?

Kas sotsiaalne ettevõtlus on vaeva väärt? (Urvaste): Sotsiaalne ettevõtlus on üks võimalus, kuidas kogukonnad saavad luua jätkusuutlikke lahendusi. Kuid kas see on alati parim tee? Arutati sotsiaalse ettevõtluse võimaluste ja väljakutsete üle.

Senioritöö kogukon-

nas (Navi): Ühiskonna vananemisega muutub olulisemaks eakate kaasamine kogukonnaellu. Räägiti, kuidas pakkuda eakatele võimalusi aktiivseks osalemiseks ning kuidas luua toetav ja hooliv keskkond, kus iga vanusegrupp on hinnatud.

Vunki Külale! arutelud pakkusid palju väärtuslikku mõtteainet ja töid esile erinevat vaatenurki kogukondade väljakutsetest. Osalejad, sealhulgas ka Põhja-Sakala valla esindajad, said uusi ideid ja inspiratsiooni, kuidas oma kodukohta veelgi paremini arendada. Eesti külade areng sõltub paljuski just sellistest dialoogidest ja koostööst, kus inimesed saavad oma kogemusi jagada ja ühiselt lahendusi leida.

TIINA SÜNTER
Maapäeval osaleja

Kõpus peeti 10. pitsapidu

10. augustil toimus Suure-Kõpu mõisapargis traditsiooniline PizzaFest, seekord juba kümnes. Juubelihõnguline PizzaFest pakkus külalistele nii maitseelamusi kui mõnusat ajaveetmist. Pitsaküpsetajaid oli sel festivalil kolm – lisaks kohalikule Pizzafest pizzerialle oli kohal Ain Karutoom, kes on tuntuks saanud MasterChef Eestis osalemisega ning Ungari maitseid töid festivalile sõprusvallast Iszkaszentgyörgyst kohale sõitnud kokad, kelle käe all valmisid Ungarist kaasa võetud juustu ja traditsioonilise vorstiga pitsad.

Lisaks pitsadele oli võimalik nautida kokteilibaari jooke, maiustada jäätise ja suhkruvati ning jääjoo-giga. Lisaks löid kaasa Põhja-Sakala raamatukogu, kelle telgis sai ristsõna lahendada ja meisterdada, ning Kõpus toimunud rahvusvahelise noorte osalusprojekti noored, kes viisid läbi erinevaid taaskasutustöötubasid, samuti kaunistasid noored festivaliala taaskasutuspõhimõtteid järgides. Oma hobustega oli kohal Uue-Kundru talu, kes pakkus külalistele nii vankrisõitu kui hobujalutust. Oma veinijutte viis läbi Urmas Tuuleveski ning huvilised said osaleda ka MasterChefist tuntud Pireti pastatöötas, kus valmistati Pireti juhendamisel käsitööpastat.

Külalistele esinesid Ele Millistfer ja Themuri Sulamanidze. Pitsapeo lõpetas Nedsaja Küla Bänd, kes tantsutas rahvast kuni kella 22ni.

PizzaFesti korraldamist toetasid Põhja-Sakala Vallavalitsus ja MTÜ Pizzafest.

PizzaFesti korraldusmeeskond tänab kõiki, kes andsid oma panuse festivali korraldamisse ja selle õnnestumisse. Kohtume taas uuel aastal, augustikuu teisel laupäeval.

KADRI LINDER

Festivali peaesineja Nedsaja Küla Bänd esinemas mõisa peaverandal.

FOTO: KAROLA RÖAND

Võhma linn 31: Ajaloorongiga läbi tänapäevase linnaruumi

Võhma linna 31. sünnipäeva tähistati sel aastal veidi teistsugusel moel, tänu Võhma Ajaloo Sõprade Seltsi, Võhma raamatukogu ja Võhma Vaba Aja Keskuse ühiselt korraldatud üritusele. Fookuses oli linna ajalooline pärand, pakkudes kohalikele ja külalistele võimalust süvitsi tutvuda Võhma rikkaliku minevikuga.

Pidustused algasid Võhma muuseumis, kus külalised said tutvuda linna ajaloo ja arenguga ning nautida meeldivat kohvilauda. Esimene huviline jõudis kohale juba

varakult, ja peagi järgnesid teised – kes sõbra, kes pere või tuttavatega. Viimased külalised olid lausa ühe pere mitu põlvkonda, mis näitas, et huvi linna ajaloo vastu ühendab eri vanuses inimesi. Vaatamata heitlikule ilmale külastas nelja tunni jooksul muuseumi ligikaudu 80 inimest.

Kell 12 alustas oma teekonda kauaoodatud "ajaloorong". Ilm oli rongi väljumise hetkel veel talutav, kuid sõidu edenedes hakkas tuul tugevnema ja vihmapihved kogunesid kiiresti. Esimene peatus tehti vana kultuurimaja

platsil, kus rong otsis varju puude all. Seal rääkis suurepärase giid Monika Jõemaa rahvamaja tekeloost ja jagas ümbruskonna hoonete ajalugu pildimaterjalidega.

Edasi viis teekond endise võitööstuse hoone juurde, kus Monika tutvustas vanasti seal asunud meiereid ja jahuveskit. Järgmine peatus oli raudteejaamas, mis mängib olulist rolli Võhma arenguloos. Pärast kitsarööpmelise raudtee valmimist aastal 1900 ja jaama avamist muutus Võhma küla tõeliseks alevikuks, millest sai peagi

Põhja-Viljandimaa kaubandus- ja tööstuskeskus. Jaamahooned, mis ehitati 1901. aastal ja millele lisati juurdeehitis 1926. aastal, on säilinud tänaseni ja kuulub Edelaraudtee kasutusse.

Viimased kaks peatust tehti endise eksporditapamaja maadel, kuid kahjuks tuli tugeva vihma tõttu ajaloosõit lõpetada varem kui plaanitud. Monikal oli veel palju huvitavat materjali varuks, kuid ilm pani meid kõiki varju otsima.

Kokkuvõttes oli see äge ja meeldejääv sünnipäevapidu, mis tõi linnaela-

FOTO: ANGELA HÄRM

nikud ja ajaloo huvilised kokku, et tähistada Võhma linna rikast ajalugu. Suur tänu korraldajatele ja kohtume kindlasti järgmistele sündmuste raames taas Võhma muuseumis!

ANGELA HÄRM

Kuhjaverre külateatrite festivalil oli ümmargune 20. aastapäev

„ET Teater tänab sooja vastuvõtu ja mõnusa korraldamise eest! Jätkake samas vaimus ning kohtumiseni uutel festivalidel!!! Soojade tervitustega soome-eestlaste teatri nimel Mait Lepik“. Selline sai viimane sissekanne sel festivalil külaliste raamatusse trupilt, kes juba neljandat aastat on jõudnud Soomest Kuhjaverre. See on korraldajatele suur tunnustus. 20 aastat korraldamist on kindlasti kogukonna jaoks olnud nii eneseteostus, tuntuus, rõõm ja mure ühte teagu.

20. festival toimus 10. ja 11. augustil. Avapäeva alustas Tánassilma rahvamaja näitering Pupu-Jukud Virve Osila loo „Jätku leiba“ ainetel valminud etendusega „Taavet vs Koljat“. Pupu-Jukudel oli see juba 17. kord – vaid kolmele festivalile pole olnud võimalust tulla. Järgmisena esines Alburahva Teater Küllike Veede näidendiga „Võõras mees majas“. Neadki on korduvalt (9. festival) üles astunud ning trupp on seda näidendit mänginud juba üle 90 korra – ka professionaalid ei saavuta sageli sellist kauakestvust. Monoetendusega „Ameerika tädi tuleb külla“ astus esmakordselt lavale Karin Sepp Keilast. Soomes elavate eestlaste ET Teater mängis Eno Raua lugu „Jälle need Naksitrallid“, Kräu Teater

Pupu-Jukud Tánassilmast.

ET Teater Soomest.

Lasteteater Cipolino Abjast.

Alburahva Teater Järvamaalt.

Sürgavere näitering.

Sulbi külateater Võrumaalt.

Tallinnast astus ka esmakordselt üles Margus Möllu näidendi „Laip sahvris“ ainetel valminud lavalooga „Hallo, kas politsei?“.

Arvestades seda, et Tallinnast ja teistest linnadest on osaleda soovijaid viimastel aastatel mitmeid,

peaks sõna „küla“ vist ära jätma festivali eest. Hea meel oli laval näha Sürgavere näiteringi, ainuke trupp meie koduvallast, kes etendas „Külaeite jutuvada“. Kava lõpetas Avinurme Suveteater, kes tõi vaatajate ette Norm

Fosteri näidendi „Patuste palk“. Teater Avinurmest on esinenud kõigil kordadel ja nad on jätkuvalt näitemängupisikust nakatunud. Laupäeva õhtule pani traditsiooniliselt punkti simman ansambliga Viiser, nüüd täitus näitelava tant-

supaaridega.

Pühapäeval esines Abja kultuurimaja näitering Meelespea Janno Puusepa tükiga „Leselised“, Abja kultuurimaja lasteteater Cipolino Kaari Sillamaa muusikalise näitemänguga „Imeline muna“, Tallinna

FOTOD: MARKO REIMANN

trupp SEKAM Annely R. Kallo looga „Mälestused“ ja Sulbi külateater Airika Saamo näidendiga „Kuidas me röövisime Triinu baari“.

Avinurme puhkpilliorkester pani juubelifestivalile meeleoluka punkti, millele järgnes kringlisõõmine ja vahuvein.

Festivalil pole kunagi olnud ranget žüriid, vaid publik valib välja parima trupi ning parima mees- ja naisnäitleja. Lisaks on esinejad jaganud mõlema päeva lõpus kolleegipreemiaid: iga trupp tunnustab kedagi teist, kas lavastust, osatäitjat või kogu truppi. See on hästi vahva, lõbus ja loominguiline. Ka korraldajatenä jaganud eripreemiaid, nii saavad kõik mingi tunnustuse.

Juubeliaastal ilmus trükis, mis võtab kokku 25-aastase külaseltsi viimaste aastate tegemised ning milles on ka teatrifestivalide kokkuvõtted. Traditsiooniliselt ilmus festivali puhul Kuhjaverre Teatrileht, kus on kirjas kõigi esinejate ja etenduste lühitutvustused ning muu festivali ja Kuhjaverre küla-ge seotud info.

Festivali veteran Avinurme Suveteater jäädvustas külaliste raamatusse: „Uuel aastal uue hooga vanaviisi edasi!“. Eks näis ...

Tunnustamised ja fotogalerii on nähtav www.kuhjaverre.ee.

URVE MUKK

Kuhjaverest

Balti keti 35. aastapäev Võhmas: muusika, tants ja soojad mälestused

25. augustil tähistasime Võhmas Balti keti 35. aastapäeva meeleoluka ja südamliku kontserdiga ning Balti keti teatejooksul osalejate tervitamisega.

Ürituse avas Võhma Puhkpillistuudio kaunitel helidega, sellele järgnes abivallavanem Luule Tiirmaa tervitus, millega võeti vastu jooksjad ja kohaletulnud. Võhma küünlavabriku juht Peter Paul Wüthrich lisas päeva omamoodi sära oma humoristlike tervitussõnadega ning kinkis iga riigi jooksuesindajatele mälestuseks käsitsi valmistatud tänuküünla. Peter meenutas ka, kuidas ta 35 aastat tagasi Šveitsis elades elas südames kaasa Balti riikide vabadusepüüetele.

Särtsakust lisas segarahvatantsurühm Pilgar

Rohkem pilte valla fotogaleriist Balti ketti 35. teatejooks.

Pilistverest, kelle tantsunumbrid töid lavale rahvatraditsioonide ilu. Eriti vahva oli näha, kuidas mõned jooksjad tantsukeerutustele kaasa löid, tehes samal ajal enne jooksu jalad soojaks.

Viljandimaa veteran-sportlane Juhan Änilane oli samuti kohal ning rõõmustas, et ka noored väärtustavad Balti keti pärandit. Ta jagas oma rõõmu, et Viljandi noored jalgratturid liitusid teate-

FOTOD: ANGELA HÄRM

jooksuga Viljandi ringil. Teatejooksu korraldajad, jooksutiimi eestvedajad andsid vallaesindajale üle Balti keti aastapäeva meened, mis jäävad meenutama seda erilist päeva. Lõpuks oligi aeg teatejooksjatel teele asuda,

lipud uhkelt lehvimas. Saatsime nad teele puhkpillihelide ja soojade lehvitusetega. Seejärel koguneti Võhma Vaba Aja Keskuse saali, kus vaadati üheskoos filmi "Balti ketti 30. Ärgake Baltimaad!" ning jagati ühise teelaua

ääres mälestusi 35 aasta tagusest sünnimomendist.

Tuleviku ja mineviku vahele sai tõmmatud ilus ja südamluk side, mis rõhutas Balti keti ajaloolist tähtsust meie kõigi jaoks.

ANGELA HÄRM

Suvereis kestis varahommikust päikeseloojanguni

Selle suve Koksvere maanaiste seltsi ja klubi Ajaratta ühine väljasõit viis huvilised Lõuna-Eestisse.

Peale paaritunnist sõitu alustasime Võrus asuvas Suhvli avastuskeskuses, kus saime sukelduda Võru mööblitootmise rikkalikku ajalukku, avastada puidu supervõimeid ja disainida omale meelepärast mööblit elutoa. Äratundmisrõõmu pakus mööblinäitus meile kõigile nooruspõlvest tuttavatest kappidest ja sektsioonidest.

Edasi viis tee Vana Jüri seebipoodi. Silver Hüdsi rääkis väga huvitavalt oma seebimeistriks saamise loo. Seebikoda sai nime tema vanaisa Jüri järgi. Suure õhinaga ostime kaasa killukest Setomaa loodust sisaldavaid seepe.

Piuses tutvusime savikoja ja külustuskeskusega. Savikoja elustiili ettevõtte valmivad külustajate silme all unikaalsed keramilised esemed, mida saab ka osta. Soovijad saavad käed saviseks teha ja

omale sobiva eseme voolida. Imetlust väärivad nii seebipoe kui ka savikoja ettevõtlikud inimesed, kes nii kaugel ääremaal on suutnud rõõmsa meele säilitada ja oma eluga kenasti hakkama saada.

Piusa koobaste liivakivisse kaevatud tunnelid on Vana-Võromaa üks tuntuim turismimagnet, isegi nii, et Tallinna loomaia järel olevat see Eestis külastatavuselt teisel kohal. Nahkhiirekujulises külustuskeskuses söime maitsva lõuna, kinosaalis vaatasime filmi nahkhiirtest ning tegime koos giidiga tutvust Muuseumikoopa vaateplatvormiga.

Vastseliina piiskopilinnuse keskaja elamuskeskuses ootas meid Läti päritolu mõnusa aktsendiga eesti keelt kõnelev giid. Linnus oli keskajal kuulnud palverännu sihtpunkt: paavst Innocentius VI käsul said linnusekabeli imettegevast ristist näinud palverändurid 1 aasta ja 40 päeva ulatuses vabastatud neile peale pandud meeleparandustegevustest. Peale keskaja eluga

Reisiseltskond Suhvli puidunäidiste vahel.

tutvumist tegime meiegi risti juures mõttepausi ja vaatasime taevasse kerkinud vikerkaart.

Pärast pikemat bussisõitl puhkamist jõudsim Taagepera lossi. Taagepera lossi pargis avati sel suvel unikaalne teemapark „Alice Imedemaal“, mis on kujunenud tõeliseks tõmbenumbriks. Mõned meie hulgast külastasid parki juba teist korda. Maailmakuulsast muinasjutust inspireeritud pargis sai nautida

Püha rist ja vikerkaar Vastseliina linnuses.

FOTOD: ERAKOGUST

tuhendeid lilli, värvilist skulptuure ja hiiglaslikke völmetsa, temaatilisi installatsioone. Vapramad

tõusid ka lossi 40-meetrisesse torni, kus igal korrusel sai vaadata erinevat lugu ja üleval nautida imelist vaadet aiale.

Koos loojuva päikesega alustasime koduteed. Meie tubli reisiseltskond kandis pika päeva nuri-semata välja, tagasiteel jätkus isegi tarmukust järgmiseks suveks plaane pidada. Jutuks tuli ka see, et inimesed on tänulikud eestvedajatele, kes ääremaa kogukonna ühis-tegevusse oma panuse annavad, sest keegi teine meie eest seda tegema ei tule.

Aitäh bussijuht Urmassele, kes lisaks ladusale sõidule oskas tekkivad probleemid mõnusa huumoriga lahendada.

Aitäh Põhja-Sakala vallale, kes rahaliselt meie sõitu toetas.

Algaval sisehooajal ootame kõiki Koksvere seltsimajja, jälgige reklaami!

**AINO REBANE,
ILLE RIISK**

Väljasõidu
korraldustoimkond

Vaba Rahva Laul

Oh vabadus, kus oled sa jäänud?

Ei osanud sind väärtustada ...

Nii laulsid meie vanemad ja vanavanemad salaja kitsas ringis nõukogude ajal. Tollal polnud peresid, kus keegi poleks vangis olnud. Kui polnud pikka aega kohanud kaugest sugulast või sõpra, siis tavaline küsimus oli: „Kus laagris sa istusid?“ Sellest ajast on palju räägitud ja kirjutatud. Vanem põlvkond mäletab seda hästi. Vabaduse ootus oli kõigil hinges. 1980ndate aastate lõpus hakkas meile koitma vabaduse päike, kuid kõige ärevam päev oli minu jaoks 20. august 1991. Pidin tööasjus Tallinnasse sõitma. Tallinna maanteel, Koigi lähedal, sõitsin mööda Vene sõjaväeautost, mis oli külili kraavis. Edasi sõites nägin iga 6–7 kilomeetri järel mõnda sõjamasinat kraavis. Jõudsin põhikolonnini umbes Ardu kandis. Alguses ei julgenud möödasiitumist alustada, sest tankide roomikute alt tõusis hall tolm. Tavaliselt sõideti ikka paremal pool teed, aga mõned sõitsid keset teed, tundes end ässadena. Lõpuks,

Vaba Rahva Laul – koorid, solistid ja pealtvaatajad laulsid kõik üheskoos.

enne linna, õnnestus mul siiski neist mööduda, aga hirm jäi hinge – kas ma saan tagasi ka?

Linnas olid tänavad blokeeritud betoonplokkide ja suurte veoautodega, tänavad olid suletud. Mind juhutati pidevalt äärelinna suunas ja jõudsin oma ladedesse kolm tundi hiljem, kuid need olid segaduste tõttu suletud. Linna mehed olid aga rohkem kursis sellega, mis toimus. Üks ülemus, kes ise oli kaitse organiseerija, võttis mind oma auto peale. Sõitsime kohvik Moskva juurde, kus toimus miiting. Paljud kõnelesid, ja lõpuks ilmusid

kohviku rõdule Savisaar, Lauristin ja teised tegelased, kelle nimesid ma ei mäleta. Nad andsid teada, et Ülemnõukogu kuulutas välja Eesti Vabariigi. Rahvas oli ülevas meeleolus, kõik soovisid üksteisele õnne ja rahvuslikud laulud kõlasid koorijuhtideta.

Laul on saatnud Eesti rahvast läbi aegade. Kui kuulsime, et vabadus pole enam ainult sõnakõlks, tuli tahtmine laulda – laul teeb rinna rõõmsaks, nagu rahvasuu ütleb.

Segakoor Leelo on osa võtnud kõigist ärkamisajast laulupidudest, üldlaulupidudest, maakonna lau-

Segakoor Leelo Vaba Rahva Laulul.

FOTOD: ERAKOGUST

lupidudest ja on alati olnud kohaliku rahva rõõmuks. Täna laulavad nad vabal Eestimaal. Nii oli ka Rapla Vaba Rahva Laulupeol, kus segakoor Leelo tundis hinges vabadust. Koorivanem

Helve-Kaja Oss, kellel on suurepärane organiseerimisoskus, korraldas sõidu Raplasse.

Laulupidu, nagu ikka, algas proovidega. Laulu saateorkestriks oli Urmas

Lattikase orkester ja dirigendiks Lauri Preede, kes oli eelmisel aastal Saaremaal. Proovide ajal said lauljad ka sahmaka vihma, aga peo aeg oli jumala tahtel kuiv. Koorid, solistid ja pealtvaatajad laulsid kõik üheskoos. Peasolist Tõnis Mägi viis oma lauluga „Koit“ terve lauluväljaku pöördesse. Kõik solistide laulud laulsid kaasa koorid ja pealtvaatajad, kes oskasid. Nagu ikka, läheb laulupidu järjest hoogsamaks ja ei taha kuidagi lõppeda, kuid igal ajal on oma lõpp.

Lõppsõnas tänas Vaba Rahva Laulu korraldaja Ülo Kannisto, kes on seda laulupidu 15 aastat korraldanud, kõiki korraldajaid, osalejaid ja kohalviibijaid, aga nentis kurbusega, et riigi huvi puudumise tõttu paneb ta ameti maha. Kas laulupidu toimub järgmisel aastal või mitte – ei ole kindel.

Omalt poolt tänan segakoori Leelo, koorijuhte Agnes Kurge ja Mait Reimanni ning koorivanemat Helve-Kaja Ossi, kes on aidanud vabaduslaulu edasi kanda.

PAUL PAIDU

Lühiridu spordiradadelt

Traditsioonilise Suure-Jaani järvejoosu võitsid Urmet Arusoo ja Helen Janisoo.

Augustikuu esimesel laupäeval läksid rajale ligemale 120 suurt ja väikest jooksusõpra, eesmärgiks teha tiir ümber Suure-Jaani järve, mille pikkus on ca 1300 m.

Enne põhijooksu starti toimusid kaks tillujooksu starti, kus laps sai ise valida, kas läbib 100 või 200 m.

2024. aasta järvejoosu ajalukku lähevad võitjatena meestest Urmet Arusoo ja naistest Helen Janisoo.

3. augustil toimus Võhmas II Augusti karikaturniir jalgpallis. Mängud olid tasavägised ja terve päeva jooksul sai nautida põnevaid kohtumisi.

Turniiri võitsid publiku rõõmuks kodumeeskond SK Võhma/Prenton, teiseks tuli FC Lokuta ja kolmanda koha saavutasid Ainar&Sõbrad.

Aitäh turniiri eestvedajale Sten Kasele ja mängude peakohtunikule Tauno Rämsonile.

11. augustil toimusid Võhma petangiväljakul Võhma meistrivõistlused petangi üksikmängus.

Üksikmängu meistrivõistlustele jätkus nii vihma kui tuult, aga mängud said kõik ilusti mängitud ja meistrid välja selgitatud.

2024. aasta Võhma meistrivõistluste esikolmik on: I Toomas Reede (pildil keskel), II Raivo Ignatov (vasakul) ja III Gert Väärt (paremal).

M50+ arvestuses 2. koht Tiit Heinsalu.

10.-11. augustil toimusid Järvakandi vibustaadionil 55. Järvakandi Open, kus võistlejaid oli Eestist, Lätist ja Leedust. Suure-Jaani Vibuklubi esindasid sportvibu U15 klassis Rene Aleksandrov ja sportvibu 50+ arvestuses Tiit Heinsalu.

U15 vanuseklassis 1. koht Rene Aleksandrov.

Medalivõitjad selgusid pühapäevase Round Robin võistluse käigus – finaali jõudnud sportlased lasksid omavahel duelle, mille tulemusena selgus paremusjärjestus.

Rene, kes harjutab Suure-Jaani huvikooli viburingis, võitis kõik oma vastased ja pärjati kuldmedaliga.

50+ arvestuses nii libedalt ei läinud. Teise ja kolmanda koha selgitamiseks tuli appi võtta lisanoole laskmine, mille võitis Tiit ja tasuks hõbemedal.

10.-11. augustil toimusid Jõgeval Eesti Seeniorispordi ja Spordiveteranide Liidu 57. spordimängud. Mõõtu võeti üheksal erineval spordialal. Ka meie valla sportlased olid kahel päeval võistlustules, kus oma panus anti Viljandimaa koondise eest.

Korvpallurid M-60 meeskonnas saavutasid eesotsas Hillar Pestiga esikoha ja M-40 meeskond, kus mängis meie valla korvpallur Janno Leemet, saavutasid neljanda koha.

Naiste võrkpallis, kus tegi kaasa ka Evi Putrolainen, saavutati kõrge teine koht.

Kergejõustikus saavutas Aave Hommik kaks esikohta (kettaheide, kuulitõuge), Eero Animägi oli 100 m teine, kaugushüppes saavutas Eero kolmanda koha ja ujumises tuli koju esikohaga, Ene Adams oli odaviskes teine ja Pille-Riin Sepp saavutas kettaheitel samuti teise koha.

Discgolfarid Taavi Aavasalu, Urmas Eevardi ja Kalev Sengbusch saavutasid Viljandimaa veteranide koondise koosseisus tubli neljanda koha.

17.-18. augustil lõppesid 49. Eesti omavalitsuste suvemängud Saaremaal. Põhja-Sakala valla sportlased olid esindatud meeste võrkpallis, petangis, kergejõustikus ja spordijuhtide võistlusel.

Mehed andsid kahel päeval väga kõvad lahingud vastastele võrkpalliplatsil, tasuks 5. koht. Meeskonnas mängisid: Siim Päid, Taavi Prei, Rainer Romann, Hergo Hansman, Allar Kesküllä, Kermo Toobal, Jarek Tigane, Johan Mattias Üprus, Jan Markus Üprus ja Rauno Tamme.

Petankerid võitlesid välja väga tubli 9. koha. Võistkonnas mängisid: Angelika Roosioks, Ilmar Roosioks, Raivo Ignatov ja Ivan Ignatov.

Kergejõustiklane Ann Randmäe saavutas kettaheitel esimese koha ja kuulitõukes oli Ann teine.

Spordijuhtide võistlusel võttis mõõtu Pille-Riin Sepp ja tasuks esimene koht.

Aitäh teile, kallid spordirahvas, ja sügav kummardus Teie ees, et meie Põhja-Sakala valda Saaremaal väarikalt esindasite.

Taasiseseisvumispäeval, 20. augustil toimus traditsiooniline Võhma karikas rannavõrkpallis.

Mõnusalt kuum ilm tõi mänguväljakule 8 tiimi, kes kuue tunni jooksul selgitasid välja 2024. aasta karikavõitjad.

Selleaastane esikolmik oli: esimeseks tuli võistkond KRK, kus mängisid: Kristjan Kaska, Ragnar Kaasik ja Kaimar Männigo; teiseks jäi võistkond Sõbrad koosseisus: Rainer Kongas, Martin Tammiste, Mikk Maripuu; kolmanda koha saavutas võistkond RNM, kus mängisid: Ragne Dimitrijevi, Nele Kask, Mai-Reet Vesik.

Aitäh, Liina Tikko, ilusa korraldustöö ja turniiri eestvedamise eest.

Augustikuuga tõmmati joon alla kolme-etapilise Põhja-Sakala valla laste kergejõustiku võistlussarjale. III etapil oli ilm päikseline ja noored sportlased püstitasid hulgaliselt uusi isiklikke rekordeid. Traditsiooniliselt viimasele võistlusele lisas põnevust ja elevust juurde lisavõistlusklass, kus kaasa said lüüa ka lapsevanemad. Nii mõnigi lapsevanem meenutas võistlusr ajal, et näiteks kaugust hüppas ja jooksis viimati kooli ajal. Aitäh võistlejatele, kohtunikele ja pöidlahoidjatele ning Põhja-Sakala vallale!

RAIVO NÖMM
sporditöö korraldaja
FOTOD: ERAKOGUST

Rahujooks Põhja-Sakala vallas

13. ja 14. septembril 2024 külastab Eestit rahvusvaheline jooksjate meeskond Rahujooksu Euroopa etapi raames. Nad liiguvad läbi paljude asulate ja kohtuvad kohalike elanikega, kandes tõrvikut sümbolina ja jagades oma unistust paremast maailmast.

Jooksjad peatuvad koolides, spordiklubides ja muudes asutustes, kus kõik huvilised saavad osa nende sõnumist ja tegevusest. Ootame igas vanuses inimesi jooksjate teekonda jälgima ja nendega koos unistust jagama.

Rahujooks jõuab Eestisse 13. septembril Soomest. 14. septembril liigub tõrvik Tallinnast läbi Türi, Viljandi ja Karksi-Nuia, suundudes seejärel Lätti. **Põhja-Sakala valda jõuavad jooksjad laupäeval, 14. septembri pärastlõunal (ajavahemikus kell 13–15), kulgedes Lilli piiripunkti suunas.**

Mälestusfotod 10 aasta tagusest Rahujooksust: 25. juulil 2014 läbis Rahujooks Suure-Jaanit ja Võhmat. Suure-Jaanis osalesid jooksus kohalikud jalgpallipoisid-tüdrukud ja neil külas olnud Hajnowka noored.

FOTO: MATI ADAMSON

Tervitame jooksjaid Suure-Jaani tervisekoja juures, kus tervisekoja juht Indrek Palu tutvustab külalistele oma ettevõtet ja selle tegevust. Jooksjad saavad kehakinnitust ning toimub väike muusikaline etteaste.

Palun jälgige edasist reklaami täpse ajakava kohta!

Rahujooksjate rivi Võhmas juhtis linnapea Anneli Siimussaar, tema kõrval Võhma noormehed Ralf Raaga (paremal käel) ja Argo Ploom (vasakul).

FOTO: MARGOT LAIDONÄR

Piltuudised

Rõmsaid hetki Pilistvere külapäeval!

FOTOD: LAURA PRIIVITS

Alates 2025. aasta veebruarist saavad kõik spordihuvilised osa võtta sellest toredast traditsioonist, mis kutsub vallarahvast ühiselt liikuma ja tervislikke eluviise harrastama.

Kuigi mängude kava saab uue värse ilme, jääb sündmuse põhieesmärk muutumatuks – pakkuda kogukonnale võimalust koos sportida ja lõbusalt aega veeta. Uuendused kavas teevad osavõtmise veelgi põnevamaks ning annavad võimaluse proovida kätt erinevatel spordialadel.

Ootame kõiki osa võtma ja kaasa elama Lehola-Lembitu mängudele!

Piltuudised

FOTOD: ANGELA HÄRM

Neli päeva liikus vanasõidukite kolonn mööda ajaloolist Balti keti trassi. Uhked vanad autod, mootorrattad, sõiduautod, bussid ja ka üks sääreväristaja ehk punnvrõrr. Võhma punnvrõrrimees Janek Lindau sõitis terve teekonna kaasa ja tegi sellise sõidu, et isegi vanatehnika raud naeratasid – ja mis seal salata, kõik me oleme natuke uhked, et see vurisev kangeline just meie vallast pärit on!

MUUDATUSED MAAKONNALIINIDE SÕIDUPLAANIDES

Hea bussiga reisija!

Kooliaasta algus toob kaasa bussiliinide nr 15A, 15E, 46A, 46C, 46E, 52 ja 60 sõiduplaanide muudatused:

Liin nr 15A: Ajutine sõiduplaan kehtib 26.–30. augustini, kus väljumised Viljandi bussijaamast on kell 8:50 ja 14:33. Alates 2. septembrist jätkab liin tavapärase sõiduplaaniga.

Liin nr 15E: Alates 1. septembrist väljub buss Viljandi bussijaamast 10 minutit varem ning lisatakse peatus Meleski risti pärast Pihlaka peatust.

Liin nr 60 (Võhma–Pilstvere–Kõo–Võhma–Suure-Jaani–Viljandi): Navesti ja Paala kooli peatuste vahele lisatakse uus Paala bussipeatus.

Liinid nr 46A (Viljandi–Aimla–Täaksi–Sürgavere–Pärsti–Viljandi),

46C (Viljandi–Aimla–Täaksi–Suure-Jaani),

46E (Suure-Jaani–Täaksi–Aimla–Viljandi) ja

52 (Suure-Jaani–Võhma–Põltsamaa):

Muutuvad peatuste nimed vastavalt kohalike omavalitsuste määrustele ning osaliselt muutuvad peatuste läbimise ajad.

Soovitame tutvuda uute sõiduplaanidega, et vältida segadusi kooliaasta alguses:

peatus.ee või Sõiduplaanid-Viljandimaa Ühistranspordikeskus.

Viljandimaa Ühistranspordikeskus

Koguduste teated

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Kõpu Peetri kogudus

Taotlegem seda, mida on vaja rahuks ja üksteise ülesehitamiseks! Rm 14:19

P. 8. septembril kell 11 sõnajumalateenistus.

kell 12 Suure-Jaani koolimajas Põhja-Sakala Väärikate Akadeemia avamine: ETA president Tarmo Soomere ja praost dr Hedi Vilumaa.

K. 11. septembril kell 12 külatund Puiatu raamatukogus. 12.–13. septembril koguduse esindus külas Soome Kerava sõpruskogudusel.

P. 22. septembril kell 11 armulauaga jumalateenistus.

N. 26. septembril kell 11 armulauaga kirikutund Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskuses.

P. 13. oktoobril kell 11 lõikustänapüha armulauaga jumalateenistus. Tänapüha kohvilaud.

Kiriklike talituste, hingehoiu, kiriku külastuste ja muu info osas võtke ühendust koguduse õpetajaga.

Koguduse õpetaja Hedi Vilumaa. Info 5348 5573, hedi.vilumaa@eelk.ee. Veebiinfo: www.facebook.com/kopupeetri.

Liikmeannetused ja toetused saab teha kas kirikus või pangas:

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Kõpu Peetri kogudus:

SEB EE161010302004842004 või

Swedbank EE662200221046240412.

Suur tänu annetuste ja toetuste eest!

EELK Kõpu Peetri kogudus, Pärnu mnt 1, Kõpu, Põhja-Sakala vald, 71201 Viljandimaa

Suure-Jaani Johannese kogudus

P. 8. septembril kell 12 Suure-Jaani koolimajas Põhja-Sakala Väärikate Akadeemia avamine: ETA president Tarmo Soomere ja praost dr Hedi Vilumaa.

kell 14 sõnajumalateenistus.

P. 15. septembril kell 18 orelipooltund.

P. 22. septembril kell 14 armulauaga jumalateenistus.

kell 18 orelipooltund.

N. 26. septembril kell 14 armulauaga kirikutund Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskuses.

P. 29. septembril kell 18 orelipooltund.

P. 6. oktoobril kell 18 orelipooltund.

P. 13. oktoobril kell 14 lõikustänapüha armulauaga jumalateenistus. Tänapüha kohvilaud.

kell 18 orelipooltund.

Kiriklike talituste, hingehoiu, kiriku külastuste ja muu info osas võtke ühendust koguduse õpetajaga.

Koguduse õpetaja Hedi Vilumaa. Info: 5348 5573, hedi.vilumaa@eelk.ee. Veebiinfo: www.facebook.com/EELK-Suure-Jaani-kogudus

Liikmeannetused ja toetused saab teha kas kirikus või pangas:

EELK Suure-Jaani Johannese kogudus:

SEB EE941010302008924009;

Swedbank EE772200221058655147.

Suur tänu annetuste ja toetuste eest!

EELK Suure-Jaani kogudus, Järve 4, Suure-Jaani, Põhja-Sakala vald, 71503 Viljandimaa

Pilistvere Andrease kogudus

Jumalateenistused toimuvad igal pühapäeval algusega kell 11 talvekirikus. Armulaud on kaetud igal pühapäeval. Pärast teenistust on pastoraadis kaetud kohvilaud.

Kogudust teenib vikaarvaimulik, preester Andres Aaste.

EELK Pilistvere kogudus tänab kõiki toetajaid ja annetajaid. Liikmemaksu saab tasuda või annetust teha EELK Pilistvere Andrease koguduse kontole Swedbank EE692200001120224888 või koguduse kantsleis sularahas.

EELK Pilistvere Andrease kogudus

Pilistvere küla, Põhja-Sakala vald, 70502 Viljandimaa tel 5383 7971, pilistvere@eelk.ee

Kirikuteated

8. septembril kell 10 liturgia

29. septembril kell 10 liturgia

13. oktoobril kell 10 liturgia

Düimalikest muudatustest teavitame sotsiaalmeedias.

Pühakoja restaureerimist saab toetada annetusega. Coop Pank EE24420427863300206.

Saaja: Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku Suure-Jaani Peeter-Pauli Kogudus.

Preester Roman (Roland) Tõnisson, tel 5349 2534, roman@eoc.ee

EELK Suure-Jaani Johannese kirikus

Orelipooltund

Pühapäeviti kell 18

Sissepääs vaba - tere tulemast!

8. septembril kell 12

Väärikate akadeemia esimene loengupäev

PÕHJA-SAKALA VÄÄRIKATE AKADEEMIA

Suure-Jaani koolis

Oodatud on kõik, kel vanust 60+
Loengud on tasuta, kohvilaud 5 eurot

2024

Tarmo Soomere

mereteadlane ja matemaatik,
Eesti Teaduste Akadeemia president

Kliimamuutus Eestis - hirmutav tont või haruldane võimalus?

Hedi Vilumaa

filosoofidoktor,
Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Viljandi praost

Kirik ja muutused - alati uueven kirik

Registreerimiseks akadeemiasse ja bussile saada e-kiri aadressil pirit.toobal@pohja-sakala.ee või helista telefonil 506 2283

Kell 11 väljub Võhma bussijaamast **BUSS** Bussipilet edasi-tagasi 2 eurot

Reedel, 20. septembril 2024

olete oodatud tähistama

Pilistvere rahvamaja 115 raamatukogu 145

Pilistvere raamatukogu avatud kell 9 - 12, kaetud kohvilaud

Sünnipäevapidu alustame kell 19, õhtut juhib PEEP RAUN ja

KEILA KAUNIMATE AGULIHÄRRADE VENNASKOND

Katame ühise suupistelaua

Info Silvi tel 5301 2279

Võhma Jehoova tunnustajate kogudus

Aasa 1, lisainfo tel +372 501 0872 või jw.org.

Pühapäeviti kell 11 toimub poole tunnine loeng elulistel teemadel piibli vaatevinklist.

Ülekannet on võimalik vaadata ka internetis või kuulata telefoni teel.

NOORTEVOLIKOGU

ÜLESKUTSE!

NOORTEVOLIKOGU

HEA PÕHJA-SAKALA VALLA NOORVANUSES 13-26

KUI SIN A SOOVID OLLA PÕHJA-SAKALA VALLA NOORTEVOLIKOGU LIIGE, SIIS SAADA OMA SOOVIAVALDUS JA LÜHIKE TUTVUSTUS, MIKS JUST SIN A? HILJEMALT 20.SEPTEMBRIKS 2024

emailile: marlen@suure-jaani.ee

NOORTE HÄÄL KÕLAMA!!

SUURE-JAANI NOORTEKESKUS

PÕHJA-SAKALA VALLA NOORTEVOLIKOGU

PÕHJA-SAKALA VALD

Olustvere
Teenindus- ja
Maamajanduskool

Olustvere
School of Service
and Rural Economics

PEAGI ON KÄES TALVEVARUDE TÄIENDAMISE AEG!

21. SEPTEMBRIL 2024 KELL 11.00-16.00

**OLUSTVERES IGASÜGISENE
TOIDULAAT JA HOIDISTE MESS**

TOIMUMISKOHAKS TERAVILJAAT JA SELLE VÄLIALA.

Kavas on parima hoidise valimine ja kultuuriprogramm.

TUJU LOOB NEDSAJA KÜLA BÄND

Samal päeval kell 8.00-18.00 õppetalu maadel
RAHVUSVAHELINE KOOLINOORTE KOMPLEKSVÕISTLUS
AGRO CHALLENGE KOOS KÜNNIVÕISTLUSEGA
ja võistlus väiketraktoritega T-25 kändjatele

Tegevusi päeva vältel kogu perele! **Laadale sissepääs 2 eurot (lastele tasuta)**

15. SÜGISLAAT

VÕHMA JUURIKAS

PÜHAPÄEVAL, 8. SEPTEMBRIL
KELL 9-15

VÕHMA VABA AJA Keskuse (KAUBA TN 1) ÜMBRUSES
Müügiplatsil kauplevad istikute ja aiasaadustega tuntud ja uued tulijad aiaturmaand.

Kell 10 laada avamine.
Kell 11 tuleb külla Eesti Piimandusmuuseum. Teeme võid ja proovime lehmälüpsi.
Kell 12.30 esineb noorte pärimusmuusika bänd Folkista.
Kell 14 toimub istikute loosimine kupongi ostnute vahel. Kupongi hind 2 eurot.

Vaba Aja Keskuse saalis näitus „Meie aia vitamiinid“. Suures saalis on väljas ka kohaliku harrastuskunstniku Inge Krasnikov-Tamme maalinäitus „Loomelend“.

Kehakinnitust pakub **AVITELLA**.

Laata korraldab MTÜ Võhma aiandusselts Kanarbik.
Abilised: Võhma Vaba Aja Keskus, Põhja-Sakala Haldus ja vabatahtlikud.

SUURE - JAANI
RAAMATUKOGUS

19. SEPTEMBRIL
KELL 17

ARHEOLOOG
MARGE KONSA

Loeng
Põhja-Viljandimaa
muinasajast ja
Lõhavere linnuse ajaloo

Tõmbame peo käima!

HADES PLUS

Nostalgia-bänd

Kontaktid:
Karl: +372 5340532
Andres: +372 5127346 Vanad head eestikeelsed lood!

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

HINDPERE OPTIKA

4. oktoobril alates kella 10st
VÕHMA TEENUSKESKUSES
Etteregistreerimine (kell 9-16)
telefonil 5323 2454

*kuivasilmatest
*silmarõhu mõõtmine
*optilised päikesepriidid

ESKUKUJULIK ETTEVÕTE

Silmade kontroll 20€, prilliootjale **TASUTA!**

18. OKTOOBRI KELL 20.00
VASTEMÕISA RAHVAMAJAS

TANTSUÕHTU
ANSAMBLIGA MAMA

PILET 15€ eelmüügist
20€ samal päeval

INFO JA PILETITE BRONEERIMINE TELEFONIL 5272828

MEELEPÄRANE SÖÖK JA JOOK VÕTA ISE KAASA!
KOHV MAJA POOLT

PÕHJA-SAKALA KULTUURITRÜKK

PÕHJA-SAKALA VALD

Tähistame eakate päeva
pühapäeval, 29. septembril 2024
kell 15

VASTEMÕISA RAHVAMAJAS

- Nõuandeid jagab valla sotsiaalosalakonna töötaja
- Tervisenõuanded
- Praktiliste ja mugavate trikotaažtoodete müük, Võhma "Pääsupood"

Kaetud kohvilaud

Tasuta

Esineb
Männiste perebänd

Osalemissoovist anna teada oma piirkonna kultuuritöötajale kuni 26.09

- Suure-Jaani, Sürgavere, Olustvere, Täaksi, Paala – Aire 5665 8453
- Võhma, Kõo, Põltsvaere – Sirje 517 2067
- Vastemõisa, Kõpu – Mart 5627 1134

RAKVERELIVYL

RAY GOONEY

OI, JOHNNY

PETER RAUDSEPP

YANA KHANIKOVA
ROOMET VILLAU
HELEN SOLOVJEV
MORTEN-ENRIK MILDRE
TRIN TAEI

MARGUS ORSONI, ÜLLE LICHTFELDT, ANNELI RAHKEMA,
EDUARD SÄLMISTU, MADIS MÄEORG, MÄRTEN MATSU, TARMO TAGAMETS

N, 10. oktoobril kell 19
Vastemõisa rahvamajas

Tavapilet 23€, sooduspilet 20€
Piletimaailmas, Piletilevis, kohapeal
Info telefonil: 527 2828

rakverelivyl.ee

Õnnitleme
lapse sünni
päivil!

Getter Pürgil ja Kauri Rabal Sürgavere külast
sündis poeg **RIKO REMI** Raba

Carol Mülperkil ja Markus Kaasikul Navesti külast
sündis tütar **EMMA** Kaasik

KUULUTUSED

Ostan nõukogude aegsete sõidautode kasutamata varuosi.
Võib pakkuda seismajäänud VAZ sõidukit. Tel 5565 1952.

Ostan metsa- ja põllumaad. Telefon 552 7322.

Värske looduspuhas mesi otse mesinikult. 8 € / kg. Alates 5 kg on
hind 7 € / kg ja kohale toomine Põhja-Sakala valla piires tasuta.
Tel 5347 9520.

Kutsetunnistusega korstnapühkija, 4. tase. Töötan kiirustamata,
töö puhas ja korralik, tehtud töö registreerin Päästametis.
Tel 5689 0125, e-post: kuldnoop@gmail.com.

Küttepuude, pelleti ja briketi müük üle Eesti.
www.puu24.ee või helista 520 0093, 600 0136.

30 ja 50 cm kuivad ja toored küttepuud. Aastaringelt. Vedu.
Tel 503 0468.

Ostan teie auto, kaubiku või maasturi. Tehniline seisukord ei oma
tähtsust. Vajadusel registrist kustutamine ja äravedu puksiiriga.
Tel 5630 4306.

www.HaudKorda.ee

HAUAPLATSIDE HOOLDUS JA RENOVEERIMINE ÜLE EESTI

VALIK PAKUTAVATEST TEENUSTEST:

- Ühekordne/hooajaline hauaplatsi hooldus
- Pinnase vahetus - liiv, killustik
- Hauapiirete puhastus ja paigaldus
- Hauakivide ja hauaplaatide puhastus/tähtede värskendus
- Sambla eemaldus

Täpsem info ja tellimine

- www.haudkorda.ee
- info@haudkorda.ee
- +372 5807 0303
- Facebook - Haud Korda

Mälestame ja avaldame kaastunnet

EVI LUISKA

17.06.1930 – 30.07.2024
Olustvere alevik

MÄRT LINDER

05.01.1971 – 17.08.2024
Seruküla

MAIE JETS

03.03.1946 – 31.07.2024
Sürgavere küla

UUINO HANSING

26.07.1949 – 22.08.2024
Võhma linn

JUULIA KALVIK

23.01.1937 – 03.08.2024
Aimla küla

HEILI MIRMA

10.05.1965 – 24.08.2024
Tällevere küla

Õnnitleme septembrikuu sünnipäevalapsi!

98

HEINO OLEV 25.09 Vastemõisa küla

95

VILHELMINE LAAMAN 2.09 Võhma linn
ELVI MÄGI 4.09 Rääka küla
LEA HOMMUK 7.09 Suure-Jaani linn

94

OLEV KAUR 7.09 Kobruvere küla

93

MAIMO VARES 5.09 Võhma linn

92

VILMA ALLES 1.09 Pilistvere küla

91

LEO PAAS 17.09 Suure-Jaani linn
MILVI SIIMER 18.09 Tällevere küla

90

HILJA MÄGER 21.09 Ülde küla

89

VIRVE SUIK 19.09 Kõo küla

88

KALEV NABER 19.09 Paaksima küla

87

JAAN ROOSA 10.09 Ülde küla
ÜLLAR-PEEP TAMM 18.09 Koksvere küla

86

ELJU ELAGIN 4.09 Olustvere alevik
TAMARA KARIMOVA 6.09 Soomevere küla
VIRVE PÄÄSUKE 11.09 Lahmuse küla
VILVE MARTSEPP 13.09 Kõo küla
AITA TAMMPERE 21.09 Olustvere alevik
TAIVO TEDER 30.09 Riissaare küla

85

ARVI KOTSAR 1.09 Olustvere alevik
OLEV EENSOO 12.09 Suure-Jaani linn
VALVE VIIBUS 27.09 Põhjaka küla

84

KALEV KUNDLA 5.09 Suure-Jaani linn
URVE MÜIL 15.09 Ängi küla
LEMBIT KASE 16.09 Suure-Jaani linn

83

VIKTOR MÄGER 1.09 Suure-Jaani linn
REIN SAULEP 1.09 Punaküla
ANTS AAVIK 11.09 Vastemõisa küla
ENDEL VENDELIN 29.09 Suure-Jaani linn

82

JAAN TIRMANN 6.09 Suure-Jaani linn
ENN SÄÄSK 7.09 Navesti küla
VÄINO REISALU 19.09 Suure-Jaani linn
VAIKE HOMMIK 22.09 Põhjaka küla

81

ELLA JAANSOO 17.09 Paaksima küla
MARIE TEDER 22.09 Riissaare küla
KALJU SEMKE 28.09 Kibaru küla
ELVI SOOLO 28.09 Koksvere küla

80

TIIU SAULEP 5.09 Punaküla
REINO TAUTS 6.09 Supsi küla
VELLO TRIISA 9.09 Kerita küla
ANTS KONRAD 29.09 Kobruvere küla

75

LILJA KUUSIK 2.09 Kõo küla
UNO JÜRISSEON 7.09 Suure-Jaani linn
LEA KULAGINA 9.09 Lõhavere küla
AIRE LEIDUR 9.09 Kõidama küla
HENNO RAIDMA 11.09 Supsi küla
SILVIA TÄHNAS 11.09 Tällevere küla
AVO JÄRVE 15.09 Suure-Jaani linn

70

MILVI AAVIK 3.09 Ivaski küla
MAIA REINOJA 4.09 Kõo küla
ANTS PETERSON 6.09 Kobruvere küla
SIRJE ALP 6.09 Võhma linn
TIIT JÄNES 12.09 Kõpu alevik
ENE SUKK 18.09 Kõidama küla
AILI RANDMAA 20.09 Põhja-Sakala vald

65

RAIVO LOIM 3.09 Koksvere küla
MAARIKA VANŽUL 3.09 Olustvere alevik
TOOMAS AAVASALU 7.09 Suure-Jaani linn
MARIA BRINZEI 8.09 Vastemõisa küla
TIIT MITT 11.09 Metsküla
MAIRE KALDMA 14.09 Võhma linn
ÕIE KANGRO 15.09 Mäeküla
EHA JÜRGEN 17.09 Vastemõisa küla
TAIMI LEINSOO 17.09 Suure-Jaani linn
LUDMILLA USOLTSEVA 18.09 Koksvere küla
JAANUS LOIK 19.09 Laane küla
VIKU PÄHN 19.09 Munsu küla
ALEKSANDR VORONIN 24.09 Võhma linn
ESTER RANDMAA 28.09 Epra küla

LEOLE

Ilmub üks kord kuus

Ootame materjale hiljemalt eelneva kuu
26. kuupäevaks.

Toimetajal on õigus teksti redigeerida ja lühendada.

Toimetus Lembitu pst 42,
Suure-Jaani linn, Põhja-Sakala
vald.

Toimetaja Angela Härm
Telefon 5342 8717.

E-post: leole@pohja-sakala.ee

Küljendus: Merike Kask

Trükk: OÜ Vali Press

Pajusi mnt 22, Põltsamaa.

Telefon 776 8871.

Reakuulutus kuni 200 tähemärki:

erasisikule 5 €, ettevõtjale 10 €.

Reklaamkuulutus 9x5 cm:

valmiskujundatud 20 €,

koos kujundamisega 25 €.

Õnnitlus, kaastundeavaldus,

mälestuskuulutus, jõulutervitus 5 eurot.

Reklaam üks A3 lehekülj 800 €

VEOTEENUS

PUISTEMATERJALIDE MÜÜK

- Killustik
- Pækivi sõelmed
- Kruus
- Liiv
- Sõelatud muld

HM WISE

VÕTA MEIEGA ÜHENDUST
+ 372 5903 1250

heigo@hmwise.ee
www.hmwise.ee

- Erinevate konteinerite rent
- Kraanaga veoauto teenus

Selle suve parim pakkumine

NULITE

Multi-language customer service
English, French, German, Italian

**Ostes õhk-vesi või maasoojuspumba
saad õhk-õhk soojuspumba
pealekauba!**

Lisainfo: info@newenergy.ee
Tel: 58784838

Pühapäeval, 6. oktoobril kell 12

KOKSVERE SELTSIMAJAS

HOOAJA AVAPIDU

söögi, joogi, üllatuse ja tantsuga.

Tähistame vanavanemate päeva.

OSALUSTASU 10.-

Info: Tiina Leis 564 8254, Aino Rebane 505 1472

KOGU PERE POOD

**PAJU UUSI JA KASUTATUD RIIDEID
KAUPLUSE JAANILILL 2. KORRUSEL!**

Tallinna tn 7, Suure-Jaani linn
Oleme avatud T-L kell 9-17.

FB Kogu Pere Pood

PULBERVÄRVIMINE ON KESKKONNA-SÕBRALIK JA ÖKONOOMNE LAHENDUS!

Must metall
Alumiinium
Tsinkmetall
Värvad, alad, piirded, veljed, konstruktsioonid jne

Pulbervärvitava detaili/ toote max mõõdud: kõrgus 2,6 x laius 0,95 ja pikkus 8,1 m. Liivapritsi teenusega saame puhastada ka suuremaid osasid/tooteid. Vedelvärvimine kokkuleppel. NB! Kõik meie seadmed on statsionaarsed! Võtame vastu nii suuri kui ka väiksemaid töid.

Liivapritsiiga puhastamine

Pulbervärvimine

Põhja-Sakala vald
Lõhavere küla
Taevere tee 15

Ando Tabur
5630 1599
andotabur@gmail.com
EcoDust
www.ecodust.eu

ECODUST
KESKKONNASÕBRALIK VÄRVIMIS TEENUS

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha.

Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.
Telefon 5611 1900

ÕHKSOOJUSPUMPADE MÜÜK PAIGALDUS HOOLDUS

KLIIMAPARTNER.EE ☎ 5184429

Õmblemise- ja käsitööhuvilised!

Algamas on kursus Teile, kellel on soov õppida selgeks algtööd, väikesed ripid õmblemises.

Enamasti on kursusel on aabariidid kaks korda. Oma soovist anna teada telefonil 5331 1607.

Mall Vesilo
Vaksali Käsitööruuba
Taama 7 Vähmas

VASTEMÕISA LAAT

8. september
kell 10-16

päeva juhib
Toomas Lunge

Tõnu Raadik
esitab muusikat oma uuel plaadil | esmaettekannet |

LOOS

päästekoerad "Märjad käpad"

Karjakoerte õpetamine / trikid
Terell Pihlak

politseikoer
K-9

sündmust toetab
coop
vähmas

korraldaja MTÜ Arengu Healin

22. Jooks ümber Võhma

LOOSIAUHINNAD

Igale lõpetajale medal

Kuni 18a registreerimine TASUTA

5 KM

28. septembril, kell 12.00
Võhma kooli juures

Registreerimine:
www.timesport.ee

SK Võhma

SÜRGAVERE KÜLAPÄEV

14. SEPTEMBRIL KELL 12.00

KULTUURIPROGRAMM
(PAJUSI HUUMORI-JA SATIIRITRUPP, TANTSIJAD "NÖTKED JA KARVASED" JT...)

PARIMA PORGANDITOOTE VALIMINE

"NUNNU" KONKURSS
ÕNNELOOS, KÜLASUPP JM..

AVATUD RADARITORN JA MUUSEUM

LASTEALA:
(BATUUT, ÕHUPALLILOOMADE MEISTERDAJA JM...)
(TEGEVUSNURGAD TOIMUVAD 12.00-15.00
MILLE VIIB LÄBI PÕHJA-SAKALA VALLA SPORT)

VÖRRIDE VÕIDUSÕIT
RAMMUMES JA RAMMUNAINE
ÕHTUNE PROGRAMM ALGAB KELL 21.00

TANTSUKS MÄNGIVAD "PARVEPOISID"

SISSEPÄÄS 15 €
PÄEVAL EELMÜÜGIST 13€
LISAINFO: Liina (53474470)

